

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Jiří Komorous

**Daňové aspekty tokenizace z pohledu české
a zahraniční právní úpravy**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Sejkora, PhD.

Katedra: Katedra finančního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 20. ledna 2023

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 123 092 znaků včetně mezer.

.....

Jiří Komorous

V Praze dne: 21. ledna 2023

Tímto bych rád poděkoval za vstřícný přístup a inspirativní poznámky vedoucímu své diplomové práce a dále děkuji přítelkyni Jitě a rodině za trpělivost a podporu při studiu.

Obsah

Úvod.....	1
1 Představení kryptoaktiv a jejich charakteristika	3
1.1 Stručná charakteristika kryptoaktiv	3
1.2 Historický exkurz	5
1.3 Kryptoaktiva vs. tokeny	8
2 Tokeny a tokenizace	10
2.1 Klasifikace a formy tokenizace	11
2.1.1 Klasifikace tokenů	11
2.1.2 Tokeny, jejich právní postavení a klasifikace.....	15
2.1.3 Klasifikace procesu tokenizace.....	20
2.2 Právní regulace procesu tokenizace	21
3 Daňové aspekty procesu tokenizace z pohledu české právní úpravy	23
3.1 Daňová soustava ČR	23
3.1.1 Daně z příjmu.....	24
3.1.2 Daň z přidané hodnoty	25
3.2 Daňové povinnosti vydavatele tokenů	26
3.2.1 Utility tokenizace	26
3.2.2 Security tokenizace	29
3.2.3 Hybrid tokenizace	31
3.3 Problematické otázky související se zdaněním procesu tokenizace v České republice	32
4 Daňové aspekty procesu tokenizace z pohledu britské právní úpravy	33
4.1 Daňová soustava UK.....	33
4.1.1 Income Tax	33
4.1.2 Capital Gain Tax	34
4.1.3 Stamp Duty	35
4.1.4 Corporation Tax	35
4.1.5 Value Added Tax	36
4.2 Daňové povinnosti vydavatele tokenů	36
4.2.1 Utility tokenizace	37
4.2.2 Security tokenizace	38
4.2.3 Hybrid tokenizace	39

4.3	Problematické otázky související se zdaněním procesu tokenizace ve Velké Británii .	40
5	Daňové aspekty procesu tokenizace z pohledu americké právní úpravy.....	41
5.1	Daňová soustava Spojených států amerických.....	41
5.1.1	Income Tax	41
5.1.2	Capital Gain Tax	42
5.1.3	Corporate Tax	43
5.1.4	Sales Tax.....	44
5.2	Daňové povinnosti vydavatele tokenů	44
5.2.1	Utility tokenizace	44
5.2.2	Security tokenizace	46
5.2.3	Hybrid tokenizace	48
5.3	Problematické otázky související se zdaněním procesu tokenizace ve Spojených státech amerických	48
6	Komparace zahraniční a české daňové legislativy.....	50
6.1	Vymezení základních rozdílů.....	50
6.2	Možnosti zefektivnění daňových režimů a právní úprava de lege ferenda.....	51
	Závěr	52
	Seznam zkratk	55
	Seznam použitých zdrojů.....	57
	Seznam použité literatury.....	57
	Seznam použitých internetových zdrojů	57
	Seznam použitých právních předpisů.....	62
	Seznam použité judikatury	64

Úvod

Předmětem předkládané diplomové práce je dnes velice aktuální a neustále se rozvíjející problematika tokenizace za použití Distributed Ledger Technology se zaměřením na daňové povinnosti vydavatele tokenů. Ačkoli jsou kryptoaktiva předmětem pozornosti široké veřejnosti již mnoho let a na jejich konto bylo napsáno nespočet odborných prací a článků, problematika tokenizace a jejích daňových dopadů však dle mého názoru zůstává opomíjena. Jelikož jsem se i já v minulosti ocitl v pozici vydavatele tokenů, pro kterého bylo velice problematické nashromáždit dostatek informací ke zjištění svých daňových povinností, rozhodl jsem se toto téma hlouběji zpracovat prostřednictvím diplomové práce.

Cílem této práce je tak především představení a charakteristika daňových aspektů tokenizace v rozdílných světových jurisdikcích. Mezi jurisdikce, které budou v práci rozebrány, patří Česká republika jako reprezentant Evropské unie a kontinentálního práva, Velká Británie jako zástupce common law a práva quazi unijního a Spojené státy americké jako stále ještě světový hegemon se specifickým přístupem ke kryptoaktivům. Výběr jurisdikcí tak byl omezen na ekonomické mocnosti *západního světa*. Vzhledem k rozsahu diplomové práce bude pozornost věnována především daňovým povinnostem plynoucím z tokenizace vydavateli tokenů, nikoli jejich příjemcům. Pro naplnění hlavního cíle práce jsou formulovány tři cíle parciální:

- (1) Vymezit kryptoaktiva, definovat pojem tokenizace a rozebrat různé přístupy ke klasifikaci tokenů.
- (2) Na základě stávající právní úpravy České republiky, Velké Británie a Spojených států amerických analyzovat daňové povinnosti vydavatele tokenů v případě tokenizace v té či oné jurisdikci.
- (3) Zhodnotit rozdílné přístupy ke zdanění tokenizace napříč vybranými jurisdikcemi a na základě komparace těchto přístupů navrhnout možné modifikace právní úpravy na tokenizaci dnes dopadající v České republice a Evropské unii.

Jako doplňující cíl jsem si v počátku své vědecké činnosti stanovil potvrzení, či vyvrácení hypotézy, která zní: *Může vydavatel tokenů na základě volby druhu tokenů a jurisdikce ovlivnit daňové povinnosti, které mu z tokenizace vyplývají?* Na tuto otázku se pokusím odpovědět v závěru mé práce, přičemž budu vycházet z poznatků zjištěných v průběhu jejího vzniku.

Z vědecko-metodologického hlediska budu v práci využívat zejména metodu analýzy a syntézy. Z vybraného tématu je zřejmé, že budu nucen přistoupit také k metodě analogie a dedukce. V závěru práce bude využita i metoda mezinárodně komparativní.

Diplomová práce bude členěna do částí, které budou dále rozděleny do kapitol a podkapitol. První část mé diplomové práce se bude zabývat především obecným představením kryptoaktiv, jejich základní charakteristikou a popisem základních pojmů, které jsou pro navazující části této práce stěžejní. V navazující druhé části provedu analýzu právního postavení tokenů z pohledu rozdílných jurisdikcí. Skrze klasifikaci tokenů se zaměřím také na právní regulaci fenoménu tokenizace, bez níž není možné přistoupit k jednotlivým daňovým povinnostem z tokenizace vyplývajících. V části třetí, čtvrté a páté zhodnotím především pomocí metod syntézy, analýzy a analogie konkrétní daňové dopady na vydavatele tokenů dle právní úpravy České republiky, Velké Británie a Spojených států amerických. Všechny tři jurisdikce budou postupně rozebrány v jednotlivých částech této práce, přičemž nejdříve bude v každé části vždy stručně popsána stávající daňová soustava dané jurisdikce a poté bude přistoupeno k popisu daňových povinností subjektu uskutečňujícího tokenizaci. V šesté a poslední části této práce srovnám přístupy jednotlivých právních úprav, které jsou rozebrány v předchozích částech, a pokusím se o předložení možných řešení zefektivnění právních úprav týkajících se daňové problematiky tokenizace. V závěru této práce se pokusím o shrnutí v práci dosažených poznatků, zhodnocení vytyčených cílů a zodpovězení v úvodu definované hypotézy.

1 Představení kryptoaktiv a jejich charakteristika

Kryptoaktiva jsou základním stavebním kamenem tokenizačních procesů a systémů na nich založených, proto dříve než bude přistoupeno k detailní analýze procesu tokenizace a daňových aspektů s ním souvisejících, je třeba věnovat pozornost kryptoaktivům samým. Teprve až autor představí základní charakteristiku kryptoaktiv, bude možné přistoupit k předmětu této práce, a to rozboru daňové problematiky tokenizace. Tato část se bude věnovat představení kryptoaktiv z hlediska technologického a právního. Jejím cílem bude popsat v základu, jak kryptoaktiva fungují, na čem jsou založena a jak jsou regulována.

1.1 Stručná charakteristika kryptoaktiv

Termín kryptoaktivum je pojem nahrazující pojem kryptoměna a navazující na něj. Tento termín vznikl a začal být používán jako důsledek stále rostoucí diverzifikace jednotlivých kryptoměn a jejich rozdílného využívání. Jak bude níže rozebráno, kryptoměny již nemají sloužit pouze jako platební prostředek a vytvářet tak alternativu k národním měnám, ale jejich využití se rozšiřuje z prostředku směny do mnoha dalších ekonomických odvětví.¹ Autor si je vědom, že většinová část široké veřejnosti stále používá spíše termín kryptoměna místo nového názvu kryptoaktiva, má však za to, že termín kryptoaktivum lépe vystihuje podstatu tohoto virtuálního fenoménu, a proto v této práci bude používat výhradně tento. Termín kryptoměna si autor ponechá pouze pro kryptoaktiva, která slouží výhradně jako prostředek směny a jež mají současně ambici nahradit FIAT měnu.

Kryptoaktiva je možné vymezit jako digitální reprezentanty hodnoty neboli aktiva bez fyzické podoby existující jako konsenzem ověřené záznamy v distribuované databázi za pomoci Distributed Ledger Technology (dále pouze „DLT“). Technologie DLT neboli technologie distribuované účetní knihy je distribuovaný záznam transakcí a jiných digitálních informací v *peer to peer*² počítačových sítích, které jsou spravovány prostřednictvím

¹ ELLIOTT, J. Douglas a Larissa De LIMA. *Crypto-assets: Their Future and Regulation* [online]. New York: Oliver Wyman, 2018, s. 7 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: https://www.atlantafed.org/-/media/documents/news/conferences/2018/1018-financial-stability-implications-of-new-technology/papers/elliott_crypto-assets.pdf

² Peer to peer je označení typu počítačových sítí, kde si jsou všechny uzly rovnocenné a jednotliví uživatelé spolu komunikují přímo bez existence centrální autority nebo centrálního serveru. Opakem pro P2P sítí jsou sítě klient-server.

jednotlivých na sobě nezávislých uzlů.³ Právě DLT technologie a použití kryptografie⁴ jsou pro charakteristiku kryptoaktiv zásadní a umožňují kryptoaktivům nabýt následující vlastnosti: anonymita, transparentnost, neměnné záznamy, levné transakce, kryptografická ochrana, decentralizace nebo záruka synchronizace.⁵ Tyto vlastnosti však nemusí být vždy u každého kryptoaktiva přítomny, neboť záleží na nastavení zdrojového kódu.

Autor má za to, že pro upřesnění terminologie by měl být termín kryptoaktiva odlišován od termínu digitální aktiva. Zatímco digitální aktiva jsou pojmem nadřazeným a označují jakoukoli elektronicky vytvořenou majetkovou hodnotu uloženou v binárním formátu, kryptoaktiva jsou již úzce vymezenou skupinou aktiv, která se pro svůj vznik, záznam a využití vyznačuje použitím DLT technologie a kryptografie.

Pro alespoň částečné nastínění technologického fungování DLT technologie je vhodné se podívat na konkrétní síť fungující na základě DLT. Neznámější a nejvyužívanější sítí pro zaznamenávání kryptoaktiv je dnes blockchain, síť, kterou využívá většina známých kryptoměn a která se díky svým technologickým aspektům těší největší popularitě.⁶

Blockchain je veřejně přístupná distribuovaná počítačová síť, v níž jsou záznamy a data o transakcích uspořádány do bloků, které na sebe vzájemně navazují. Každý blok má v sobě kryptografický otisk předchozího bloku, napojujícího jej na blok předchozí. Aby transakce nebo jiná aktivita na síti byla potvrzena, je nutné vytvořit blok nesoucí tuto informaci a připojit ho do řetězce.⁷ Charakteristickou vlastností, kterou nese většina blockchain sítí, je také decentralizace a absence centrální autority. To je umožněno rozdělením výpočetního výkonu a datového úložiště mezi mnoho menších uzlů (tj. různé typy počítačových zařízení a serverů). Blockchain je tedy unikátní tím, že o přidávání bloků a potvrzování transakcí nerozhoduje centrální autorita, ale jednotlivé uzly. V závislosti na nastavení pravidel jednotlivých

³ KUHN, R., D. YAGA a J. VOAS. Rethinking Distributed Ledger Technology. *IEEE Computer* [online]. 2019, 52(2), 68–72 [cit. 2022-02-02]. ISSN 1558-0814. Dostupné z: <https://csrc.nist.gov/CSRC/media/Projects/enhanced-distributed-ledger-technology/documents/preprint-rethinking-dlt.pdf>

⁴ Kryptografie je věda zabývající se šifrováním. Jejím cílem je pomocí algoritmů a matematiky zabezpečit data a informace tak, aby je pochopila a zpracovala pouze osoba, které jsou informace určeny. Kryptografie není vynálezem 21. století, značně se rozšířila již za 2. světové války (např. strojový kód Enigma, který byl odhalen Alanem Turingem).

⁵ ELLIOTT, J. Douglas a Larissa De LIMA. *Crypto-assets: Their Future and Regulation* [online]. New York: Oliver Wyman, 2018 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: https://www.atlantafed.org/-/media/documents/news/conferences/2018/1018-financial-stability-implications-of-new-technology/papers/elliott_crypto-assets.pdf

⁶ Zatímco DLT je technologie, na které mohou být počítačové sítě založeny, Blockchain je konkrétní databáze využívající vlastnosti distribuovaných záznamů. DLT je tedy nadřazeným pojmem pro blockchainové sítě.

⁷ STROUKAL, Dominik a Jan SKALICKÝ. *Bitcoin a jiné kryptopeníze budoucnosti*. 3., rozš. vyd. Praha: Grada, 2021, s. 32. ISBN 978-80-271-1043-8.

blockchain sítí pak jednotlivé uzly dosahují konsenzu skrze svůj poskytnutý výpočetní výkon nebo poskytnuté datové úložiště.⁸

Výše byl v několika větách popsán princip fungování blockchainových sítí. Jak bylo však již naznačeno, blockchainové protokoly jsou pouze podkategorií DLT databází, ale nikoliv podkategorií jedinou. Mnoho známých kryptokativ využívá pro své fungování DLT datábase odlišných od blockchainových sítí.

Příkladem takového kryptoaktiva může být Monero, kryptoměna, která je založena na protokolu CryptoNote. Protokol CryptoNote stále vychází z technologie DLT, nemá však veřejné řetězce, proto neumožňuje uživatelům online přístup a kontrolu řetězce. Na rozdíl od Bitcoinu, který funguje na blockchain protokolu, pak jednotliví uživatelé Monera nemohou dohledat, kdo komu zaplatil, a umožňuje jim to ponechat si vyšší míru anonymity. Díky své anonymitě je Monero velice oblíbeným platebním prostředkem na ilegálních internetových tržištích, tzv. dark webech.⁹

1.2 Historický exkurz

Komplexnost kryptoaktiv a jejich široké rozšíření v dnešní době lze vyvodit z jejich historického vývoje. Právě na evoluci kryptoaktiv lze pozorovat jejich neustále zrychlující diverzifikaci a rostoucí roztržitost z hlediska jejich využití. Kryptoaktiva dnes už nemají sloužit pouze jako alternativa k FIAT měnám¹⁰ a nahradit tradiční platební systém založený na centrálních bankách a národních měnách. Jak bude níže představeno, novodobí krypto-průkopníci se snaží využít kryptoaktiva pro jakoukoli lidskou činnost, například ulehčení práce, zlepšení finančního systému nebo poslouží pouze jako technologický výstřelek doby.¹¹

V roce 2009 byla vytvořena první kryptoměna jménem bitcoin a v roce 2022 bylo podle společnosti Statista takových kryptoaktiv vytvořeno již přes deset tisíc a jejich počet exponenciálně roste.¹² Satoshi Nakamoto, tajemná osoba nebo skupina osob, která stála za stvořením bitcoinu, předpověděla, že kryptoměny jednou změní finanční systém a bitcoin bude

⁸ LÁNSKÝ, Jan. *Kryptoměny*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 13. ISBN 978-80-7400-722-4.

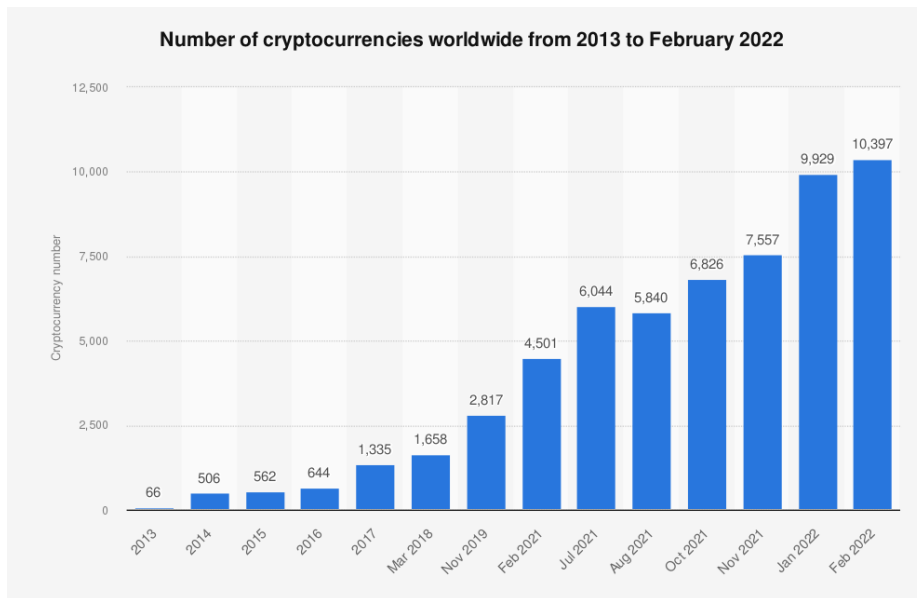
⁹ STROUKAL, Dominik. *Dark Web: Sex, drogy a bitcoiny*. Praha: Grada, 2020, s. 50. ISBN 978-80-271-2934-8.

¹⁰ FIAT měna je měna s nuceným oběhem, jinými slovy je to druh měny, jež je vydávána vládou a regulovaná ústředním orgánem, jako je centrální banka

¹¹ V roce 2021 byl vytvořen například non fungible token symbolizující digitální toaletní papír s květinami. O několik měsíců později byl prodán v přepočtu za sto tisíc korun. Dostupné z <https://token-information.com/the-worlds-first-list-of-the-craziest-nfts/>

¹² Number of cryptocurrencies worldwide from 2013 to February 2022, Dostupné z <https://www.statista.com/statistics/863917/number-crypto-coins-tokens/>

znamenat revoluci na poli platebních prostředků.¹³ Zda však Satoshi Nakamoto očekával, jaký boom kryptoaktiva zažijí nebo do jakých všech odvětví se dostanou, zůstane navždy nezodpovězenou otázkou.¹⁴

15

Pro zjednodušení členění kryptoaktiv z perspektivy technologického rozkvětu a chronologického vývoje se ustálilo spojení *blockchainové generace*.¹⁶ Stejně jako všude jinde i ve světě kryptoaktiv přicházejí nové trendy, nové technologie a nové impulzy ve vlnách. Proto i tendence zařazovat kryptoaktiva do jakýchsi generací je zcela přirozená.¹⁷

Generace 1 – Měny

První blockchainovou generaci symbolizuje bitcoin a jeho deriváty, tedy kryptoaktiva, která mají sloužit primárně jako platební prostředek a alternativa k FIAT měně. Právě pro první generaci kryptoaktiv je nejprůzračnější označení *kryptoměny*. Typickými znaky kryptoaktiv

¹³ NAKAMOTO, Satoshi. *Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System* [online]. Bitcoin, 2008 [cit. 2020-04-25]. Dostupné z: <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>

¹⁴ KALISKÝ, Boris. *Bitcoin a ti druzí: Nepostradatelný průvodce světem kryptoměn*. Praha: IFP Publishing, 2018, 136 s. ISBN 978-80-87383-71-1.

¹⁵ Graf dostupný ze stránky: [Number of crypto coins 2013-2022 | Statista](https://www.statista.com/statistics/1102146/number-of-cryptocurrencies/)

¹⁶ Slovo *blockchainové* nebude ve všech případech terminologicky zcela správné, protože jak bylo výše nastíněno, mnoho kryptoaktiv používá i jiné datové struktury než blockchain, bylo by tedy vhodnější použít pouze termín krypto/kryptoměnové generace.

¹⁷ STROUKAL, Dominik a Jan SKALICKÝ. *Bitcoin a jiné kryptopeníze budoucnosti*. 3., rozš. vyd. Praha: Grada, 2021, s. 183. ISBN 978-80-271-1043-8.

první generace jsou jejich jednoduchost a jasný smysl jejich využití. Mezi nejznámější zástupce patří bitcoin, Litecoin, Dogecoin, Memecoin nebo Monero.¹⁸

Generace 2 – Platformy

Boom z hlediska využití kryptoaktiv odstartoval až s počátkem rozkvětu druhé blockchainové generace v roce 2013. Kryptoaktiva, která začala v tomto období vznikat, již neměla za cíl být pouze alternativou k tradičním měnám nebo nástrojem ke zprostředkování jedné konkrétní služby, ale usilovala spíše o vytvoření multifunkční digitální sítě založené na kryptografických základech, jež umožní svým uživatelům vzájemně spolupracovat a vyvíjet vlastní projekty a programy.

Vznik druhé generace kryptoměn se pojí se vznikem sítě Ethereum. Kryptoplatforma Ethereum umožnila svým uživatelům v rámci své sítě programovat smartkontrakty, vlastní aplikace a tokeny. Ethereum spolu s dalšími kryptoaktivy druhé generace si sice na svoji chvíli slávy muselo ještě několik let počkat, ale už v roce 2013 bylo zřejmé, že jde ve světě kryptoaktiv o přelomový vývoj událostí.¹⁹

Kromě jednoduchých smartkontraktů začaly postupem času na kryptoplatformách, jako je Ethereum, vznikat složitější projekty jako například decentralizované burzy, decentralizované platební brány, směnárny nebo úvěrové instituce. Co však kryptoaktiva druhé generace umožnila a co je pro tuto práci zcela zásadní, je vznik tokenů a s tím související tokenizace dalších aktiv.²⁰ Podrobnější rozbor bude uveden v další kapitole.

Mezi nejznámější kryptoaktiva druhé generace patří výše zmiňované Ethereum, Neo, Waves a Binance Chain.

Generace 3 – Systémy

Kryptoaktiva první a druhé generace byla a jsou v mnohém průlomová, zároveň však jsou plná chyb a nedostatků. Mnoho kryptoaktiv z prvních generací se potýká s komplikacemi, s nimiž si jejich vývojáři a komunita nevěděli rady a které brzdily jejich vývoj. Mezi hlavní nefunkčnosti kryptoaktiv první a druhé generace patří například nedostatečná škálovatelnost²¹,

¹⁸ STROUKAL, Dominik a Jan SKALICKÝ. *Bitcoin a jiné kryptopeníze budoucnosti*. 3., rozš. vyd. Praha: Grada, 2021, s. 184. ISBN 978-80-271-1043-8.

¹⁹ Tamtéž, str. 187.

²⁰ KALISKÝ, Boris. *Bitcoin a ti druzí: Nepostradatelný průvodce světem kryptoměn*. Praha: IFP Publishing, 2018, s. 58. ISBN 978-80-87383-71-1.

²¹ Škálovatelnost (*scalability*) popisuje, jak je systém schopný reagovat na zvýšený počet požadavků, jak rychle a za jakou cenu dokáže zpracovávat transakce a pokyny při více uživatelích.

nedostatečná interoperabilita²², nedostatečná decentralizace, nedostatečná environmentální udržitelnost, nedostatečná bezpečnost a nekvalitní governance²³. Není v rozsahu této práce detailně rozebírat jednotlivé nedokonalosti, na nichž kryptoaktiva prvních generací ztrácela a stále ztrácí.

Na řadu tedy logicky přišla kryptoaktiva, která se snažila s těmito problémy vyrovnat. Navázala na kryptoaktiva druhé generace a dále rozšířila princip kryptoplatforem na princip kryptosystémů, v jejichž rámci měli uživatelé možnost ještě širšího využití jednotlivých sítí, a to za optimalizovaných podmínek.

Problémem mnoha kryptoaktiv třetí generace však je, že jejich vylepšení a optimalizace jsou zatím pouze na papíře a na reálném spuštění těchto přelomových upgradů se stále pracuje. Mezi známá kryptoaktiva třetí generace patří Cardano, Polkadot nebo Ethereum 2.0.

1.3 Kryptoaktiva vs. tokeny

V předcházející kapitole bylo představeno, co kryptoaktiva jsou a jak je lze členit dle chronologického a technologického vývoje. Pro většinu uživatelů, a především i většinu státních a mezinárodních autorit, není však důležitý druh technologie, na jaké je kryptoaktivum založeno, nebo okamžik vzniku onoho kryptoaktiva, ale především jeho účel, forma a cíl.

Pro lepší kategorizaci a rozdělení kryptoaktiv začaly být pro jednotlivé digitální reprezentanty hodnoty používány pojmy token a coin. Kryptoaktivum je pak pojmem nadřazeným a slouží jako zastřešující pojem, zatímco tokeny a coiny²⁴ jsou pojmy podřazené a představují základní stavební kameny jednotlivých kryptoaktiv. Pro nastínění důvodu vzniku tohoto terminologického rozlišení je vhodné se podívat například na kryptoaktivum Ethereum. Jak již bylo řečeno, Ethereum reprezentuje kryptoplatformu umožňující uzavírání smartkontraktů a vznik aplikací. Jelikož však je kryptoplatformu tohoto typu obtížné definovat, kategorizovat a právně uchytit, zaměřuje se právní úprava především na stavební kameny těchto platforem – tokeny. Token, na němž síť Etherea stojí, se nazývá Ether. Ethers jsou jednotky, které jsou v rámci sítě Ethereum jednotlivými digitálními reprezentanty hodnoty, a jednotky, kterými uživatelé zjednodušeně řečeno platí za funkce poskytované sítí Ethereum.

²² Interoperabilita znamená schopnost kryptoaktiv vzájemně spolu interagovat a vzájemně se provazovat.

²³ Governance neboli správa kryptoaktiva a jeho sítě/kódu. Většina velkých kryptoaktiv má své protokoly, v jejichž rámci jsou upravena pravidla a podmínky správy/governance těchto kryptoaktiv.

²⁴ Coin vs. token: Zatímco coin je kryptoaktivum, které má svou vlastní DLT síť a coin vzniká spolu se vznikem DLT sítě, tokeny svou síť nemají a jsou vytvořeny na již existující platformě/DLT síti díky smart kontraktům. Z hlediska tématu této práce má autor za to, že toto rozdělení má význam pouze z hlediska terminologického.

Obdobné terminologické rozlišení lze nalézt u kryptoaktiv Cardana a Polkadot s jejich tokeny ADA a DOT.

I přestože výše zmíněné rozdělení nelze uplatnit na veškerá známá kryptoaktiva, z výše uvedených příkladů je zřejmé, že terminologické rozlišení kryptoaktiv a tokenů je na místě.²⁵

²⁵ Například u kryptoaktiv, která neaspírají na vytvoření platformy a víceúčelových sítí, ale která mají za cíl sloužit pouze jako jednoduchý reprezentant hodnoty, se bude definiční rozdělení kryptoaktiv a tokenů ztrácet a splývat v totožný termín.

2 Tokeny a tokenizace

Tokeny

Jak již vyplývá z popisu kryptoaktiv v první části této práce, token je reprezentantem konkrétního aktiva nebo užitku a je zaznamenán na blockchainu nebo v jiné DLT síti.²⁶ O výhodách, které přináší zápis do DLT sítě, bylo pojednáno v předchozích kapitolách. Typ DLT sítě a její vnitřní nastavení jsou pro token zcela zásadní, určují pro token pravidla a podmínky vzniku a také regulují způsob následného zacházení s ním. DLT síť (například blockchain Etherea) je tedy jakýmsi inkubátorem pro tokeny na dané síti vytvořené.

Subjekt zamýšlející vytvoření nového tokenu (dále pouze „vydavatel tokenů“) má vždy na výběr, zda si zvolí DLT síť již existující a tvorbu svého tokenu provede tam, nebo se pokusí zřídit síť vlastní a pro svůj záměr si vytvoří DLT protokol na míru.²⁷

Autor uvádí, že ve většině případů se pro úpis nových tokenů využívají již existující blockchainy a databáze, a to především z ekonomických a technologických důvodů. K dnešnímu dni je stále nejoblíbenější platformou síť Ethereum, i přestože bývá kvůli svým vysokým poplatkům za transakce často terčem kritiky.²⁸

Důvodem vydavatele tokenů pro vytvoření tokenu je transformace vlastnických práv nebo dalších práv k jednotlivým aktivům do digitální podoby. Tento proces se nazývá tokenizace.

Tokenizace

V kontextu Distributed Ledger Technology je tokenizace procesem přeměny něčeho hodnotného na jeden nebo více digitálních tokenů, které jsou zaznamenány v blockchainové nebo jiné DLT síti.²⁹ Tokenizováno dnes může být téměř cokoli, co má hodnotu, od hmotných aktiv, jako jsou zlato, nemovitě věci nebo umění až po nehmotná aktiva a práva, mezi něž se řadí hlasovací práva, vlastnická práva, licenční práva, lidský talent nebo služby.³⁰ Obdobnou

²⁶ Tato práce pojednává pouze o tokenech kryptografické povahy, tudíž pouze o tokenech založených na technologii DLT.

²⁷ Čistě terminologicky by poté nešlo o token, ale o coin.

²⁸ TANG, Nicolas. Ethereum's ERC-20 Tokens – All You Need to Know. In: *Phemex.com* [online]. 21. 4. 2021 [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: <https://phemex.com/academy/erc20-token-ethereum>

²⁹ NAGARAJ, Kiran, HUNTER Constance a Judd CAPLAIN. *Institutionalization of cryptoassets* [online]. Amstelveen: KPMG Journal, 2018 [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: <https://assets.kpmg/nocontent/dam/kpmg/ky/pdf/2018/11/institutionalization-cryptoassets.pdf>

³⁰ IRIS H.-Y, Chiu. *Regulating the Crypto Economy*. London: Hart Publishing, 2021, s. 36. ISBN 978-1509935741.

definici vzal za své i Evropský orgán pro cenné papíry a trhy European Securities and Markets Authority (dále pouze „ESMA“), který tokenizaci definoval jako „*the representation of traditional assets on DLT and a method that converts rights to an asset into a digital token*“³¹.

Autor upozorňuje, že tokenizace nemusí nutně probíhat v blockchainové nebo jiné síti založené na DLT technologii, naopak bylo zcela běžné, že primární aktiva se tokenizovala bez použití jakýchkoli kryptografických vymožeností. Formy žetonů a tokenů reprezentující určitá aktiva a nesoucí jejich hodnotu jsou zde už po desítky až stovky let, ale právě až distributed ledger technology přinesla tokenizaci větší pozornost. Autor zdůrazňuje, že v následujících kapitolách bude vždy pojednáváno o tokenizaci za použití DLT technologie.

2.1 Klasifikace a formy tokenizace

Pro klasifikaci tokenizace je vždy zapotřebí zkoumat, jaká práva či jaká aktiva převádíme do digitální formy v podobě tokenů, protože existující token s konkrétně popsány vlastnostmi je mnohdy lépe definovatelný a lépe klasifikovatelný než tokenizace jako celek. Je vhodné si nejdříve představit typy tokenů, které tokenizací mohou vznikat, a poté v závislosti na vlastnostech tokenu přiřadit i tokenizace do jednotlivých kategorií. Jak bude později v práci rozebráno, jednotlivé druhy a kategorie tokenů, potažmo tokenizací mohou mít rozdílné regulatorní rámce a mohou přinášet vydavateli rozdílné daňové povinnosti.

2.1.1 Klasifikace tokenů

Na základě různých účelů tokenizace vznikají různé formy tokenů. Už pouze z důvodu právní regulace je nutné tokeny klasifikovat a rozdělovat do kategorií podle jejich vlastností. Na základě ekonomických vlastností rozdělujeme tokeny do čtyř funkčních kategorií: (1) exchange/payment tokeny, (2) utility tokeny, (3) security/investment/asset tokeny a (4) hybrid

³¹ THE EUROPEAN SECURITIES AND MARKETS AUTHORITY. *Advice: Initial Coin Offerings and Crypto-Assets* [online]. Paris: The European Securities and Markets Authority, 2019 [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-157-1391_crypto_advice.pdf

tokeny.³² S obdobnými kategoriemi začínají postupně pracovat i národní regulátoři v přípravě regulatorního rámce pro kryptoaktiva.³³

2.1.1.1 Payment/exchange/currency tokeny

Payment tokeny neboli platební tokeny neposkytují svému majiteli žádná zvláštní práva, stejně jako by neměly přinášet žádný užitek svému vydavateli. Payment tokeny mají sloužit jako prostředek směny pro získání zboží, služeb nebo jako prostředek k převodu hodnoty namísto tradičních FIAT měn. Typickým příkladem payment tokenů jsou kryptoaktiva 1. generace, tedy bitcoin, Litecoin, ale i například Monero.

Platební tokeny fungují v digitálním světě v podstatě stejně jako papírové peníze ve světě fyzickém. Jakmile je platební token v rámci DLT sítě odeslán z jedné adresy na jinou, je transakce nevratná, podobně jako je nevratná platba hotovostní.

Jednou z hlavních nevýhod platebních tokenů a pravděpodobně hlavním důvodem, proč nebyly zatím rozšířeny jako převažující platební metoda, je volatilita jejich hodnoty. Právě vyšší volatilita platebních tokenů vedla ke vzniku podkategorie s názvem stable coins. Stable coins jsou tokeny, jejichž hodnota je navázána na určitý druh aktiva, obvykle fiat měnu. Stable coins mají za cíl odstranit volatilitu platebních tokenů tím, že denominují token a kryjí token komoditami.³⁴

2.1.1.2 Utility tokeny

Utility tokeny poskytují držitelům přístup k určité službě nebo produktu. I navzdory tomu, že jsou služba nebo produkt většinou virtuální povahy a dostupné pouze v DLT síti, kde daný utility token vznikl, může utility token reprezentovat i službu nebo produkt nedigitální povahy.³⁵

Dnes převážná část nejznámějších utility tokenů slouží k provozu kryptoplatforem, jako jsou Ethereum, Cardano nebo Binance. Kryptoplatformy vydávají své utility tokeny, skrze

³² LUX, Tobias a Vinzenz MATHYS. FINMA publishes ICO guidelines. In: *Finma.ch* [online]. 16. 2. 2018 [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: <https://www.finma.ch/en/news/2018/02/20180216-mm-ico-wegleitung/>

³³ Srovnej přístup britské právní úpravy viz <https://www.gov.uk/hmrc-internal-manuals/cryptoassets-manual/crypto10100>, nebo přístup European banking authority (dále pouze „EBA“) ve svém Report on Crypto Assets z 9. ledna 2019. Dostupné z <https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/documents/10180/2545547/67493daa-85a8-4429-aa91-e9a5ed880684/EBA%20Report%20on%20crypto%20assets.pdf>

³⁴ LUX, Tobias a Vinzenz MATHYS. FINMA publishes ICO guidelines. In: *Finma.ch* [online]. 16. 2. 2018 [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: <https://www.finma.ch/en/news/2018/02/20180216-mm-ico-wegleitung/>

³⁵ VIGNA, Paul a Michael CASEY. *The Age Of Cryptocurrency: How Bitcoin and the Blockchain Are Challenging the Global Economic Order*. New York: Picador/St. Martin's Press, 2016, s. 273. ISBN 978-12-5008-155-1.

kteře umožňují svým uživatelům používat jejich služby. Typickým příkladem využití utility tokenu v rámci DLT sítě je token BNB kryptoplatformy Binance.

Binance jakožto online platforma pro výměnu tokenů, která uživatelům umožňuje obchodovat s tokeny nebo je měnit za jiné, vytvořila svůj vlastní token, sloužící uživatelům jako prostředek k placení poplatků za obchodování. Binance později rozšířila svou platformu natolik, že nabízí již mnoho dalších služeb než pouhou směnu nebo výměnu tokenů, avšak účel BNB zůstal stejný. Pro používání služeb platformy Binance je nutné platit poplatky ve formě tokenů BNB.

Druhá kategorie utility tokenů nereprezentuje služby nebo produkty v DLT síti, ale má za cíl svým držitelům poskytnout přístup ke službám nebo produktům v reálném nedigitálním světě. Ovšem i zde DLT síť představuje nenahraditelnou roli, a to v tvorbě a zápisu tokenů do DLT protokolu, pouze produkt nebo služba se na DLT protokolu nenachází.

Jednoduchým příkladem utility tokenu, který uživateli poskytuje právo na službu nebo produkt v nedigitálním světě, mohou být věrnostní programy založené na DLT technologii – uživatelé získávají tokeny za používání produktu/služby dané společnosti a za získané tokeny mohou v budoucnu nakupovat levněji nebo je vyměnit za jiné produkty. I přestože věrnostní programy nejsou ničím novým (dnes již každý druhý obchodník na trhu nabízí určitou formu věrnostních programů), málokdy jsou provozovány pomocí DLT technologie.

Rozdíl, který však tokeny založené na technologii DLT přináší, je především možnost zpeněžení věrnostních tokenů na veřejných blockchainech, možnost propojení věrnostních programů více společností na jednom blockchainu s jedním věrnostním tokenem a celkové zjednodušení věrnostních schémat jak pro zákazníka, tak pro obchodníka.

Dalším příkladem může být rozdávání vstupních bonusů pro nové uživatele. V roce 2000 vyplatil PayPal desítky milionů dolarů jako bonus za registraci novým uživatelům, aby urychlil růst své uživatelské základny. Byl to úspěšný marketingový tah, který se v následujících letech vyplatil. Bohužel ne každá společnost je dostatečně likvidní pro takto finančně náročné marketingové tahy. Řešením mohou být opět utility tokeny, které každému novému uživateli přislíbí daný produkt nebo službu. Stejně jako u věrnostních programů platí, že opět nejde o nic přelomového, tokeny vytvořené na základě DLT technologie tomu dávají pouze nový rozměr.

Výše byly popsány základní dva druhy utility tokenů, pro obě podkategorie však platí společné pravidlo; utility tokeny by neměly pro své uživatele sloužit jako investice. Jakmile

utility token nabývá investičního rozměru, blíží se svými vlastnostmi security/asset tokenům a takové tokeny pak nazýváme hybrid tokeny, viz níže.

2.1.1.3 Security/asset tokeny

Security tokeny pro držitele tokenu představují podíl na hmotných nebo nehmotných aktivech vydavatele. Vydavatel může formou tokenizace převést do digitální podoby nejen investiční nástroje, jako jsou akcie společnosti, dluhopisy nebo deriváty, ale také vlastnický podíl na uměleckých dílech nebo vlastnický podíl na věcech movitých a nemovitých. Nejvýznamnějším znakem charakterizujícím security tokeny je investiční potenciál digitalizovaného aktiva.³⁷

Vydavateli může volba security tokenů namísto tradičních nástrojů přinést výhody v podobě snížení nákladů pro dosažení jeho cíle, vyšší likviditu vydaných tokenů, větší variaci funkcí a vlastností, které mohou být s vydanými security tokeny spojeny. Skutečností, která se pro některé může jevit jako výhodná, je prozatím menší míra regulace.

Security tokeny mají podle některých finančních analytiků potenciál nahradit téměř všechny existující cenné papíry obchodované v dnešním globálním finančním systému.³⁸ Tokenizací cenných papírů za pomoci technologie DLT lze výrazně zkrátit doby vypořádání a snížit náklady spojené s clearingovými domy, emitenty, burzami, investičními firmami, úvěrovými institucemi a dalšími společnostmi třetích stran, které se na kapitálovém trhu pohybují. Například registry akcionářů a dividendy vyplácené akcionářům by mohly být plně automatizovány prostřednictvím platformy DLT a smartkontraktů.³⁹

Příkladem státu, který jako jeden z prvních zavedl možnost používání blockchainu k vedení firemních registrů akcií, je stát Delaware v USA. Zákonodárny sbor tohoto státu

³⁷ LUX, Tobias a Vinzenz MATHYS. FINMA publishes ICO guidelines. In: *Finma.ch* [online]. 16. 2. 2018 [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: <https://www.finma.ch/en/news/2018/02/20180216-mm-ico-wegleitung/>

³⁸ STEVES, Mitch. *Crypto Currency & Blockchain Technology: A Decentralized Future* [online]. Toronto: RBC Capital Markets, 2018 [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <https://ca.rbcwealthmanagement.com/documents/77054/77074/Crypto+Currency+%2526++Blockchain+Technology+-+A+Decentralized+Future+RBC+Capital+Markets+Jan+2018.pdf/594fcb18-1b28-48c1-920f-74938c59cc90>

³⁹ Tamtéž.

přesně definoval, jaké standardy musí security tokeny, které nahradí cenné papíry, splňovat, a pokud se společnost rozhodne své akcie v rámci DLT sítě upsat, nic jí v tom nebrání.⁴⁰

2.1.1.4 Hybrid tokeny

Čtvrtou a poslední kategorií jsou hybrid tokeny, tokeny, které nesou kombinaci znaků výše zmíněných kategorií. Důvody pro vznik hybrid tokenů mohou být různé, například spekulace uživatelů/spotřebitelů s utility tokeny, čímž nabývají investičních rozměrů, nebo promyšlený záměr vydavatele, který se chce vyhnout regulaci upravující jednu nebo druhou kategorii.

2.1.2 Tokeny, jejich právní postavení a klasifikace

Pro popsání daňových aspektů tokenizace a tokenů z ní vzešlých je nutné nejdříve popsat jejich právní postavení, regulační rámec a používanou klasifikaci ve vybraných jurisdikcích. Jelikož se práce bude zabývat komparací daňových úprav v České republice, ve Velké Británii a ve Spojených státech amerických, bude i právní postavení a klasifikace tokenů jednotlivě představena v těchto třech jurisdikcích.

Ve většině států Evropské unie (dále i jako „EU“) je právní úprava kryptoaktiv neucelená, nedostatečná a zaostává za technologickým pokrokem. Situace není jiná ani v České republice. Kromě nedostatečné právní regulace trápí evropské státy další obtíž a tou je míra diverzifikace přístupů jednotlivých evropských států. Orgány Evropské unie si jsou vědomy, že příliš rozdílné přístupy ke kryptoaktivům v odvětvích, jako jsou měnové právo, právo kapitálových trhů nebo právo platebního styku, tedy v odvětvích, která jsou za normálních okolností silně harmonizována a v nichž jsou evropské státy zvyklé na jednotný právní rámec, může působit komplikace a vyvolávat rozepře mezi jednotlivými právními řády.

Kryptoaktivům se navíc mnohdy díky jejich digitální podobě a decentralizovanosti daří unikat dosahu jednotlivých národních právních řádů a státní orgány nemají nástroje, jak vytvořit efektivní regulační rámec. Kvůli výše zmíněnému, což komentovaly ve svém

⁴⁰ An act to amend title 8 of the Delaware Code relating to the general Corporation Law ze dne 1.8.2018. Dostupné z: <https://legis.delaware.gov/json/BillDetail/GenerateHtmlDocument?legislationId=25730&legislationTypeId=1&docTypeId=2&>

doporučení i EBA⁴¹ a ESMA,⁴² se Evropská komise rozhodla pro vytvoření společné právní úpravy, která má za cíl sjednotit přístupy ke kryptoaktivům v zemích Evropské unie.

Zavedením společného rámce EU mohou být nastaveny jednotné podmínky pro fungování firem v EU, odstraní se rozdíly ve vnitrostátních rámcích, které vedou k roztržitosti trhu, a sníží se složitost a náklady pro firmy působící v této oblasti. Zároveň to nabídne firmám plný přístup na vnitřní trh a poskytne právní jistotu potřebnou k podpoře inovací na trhu s kryptoaktivy. Konečně se tím podpoří integrita trhu a spotřebitelé a investoři získají příslušnou úroveň ochrany, jednoznačné informace o svých právech a zároveň se zajistí finanční stabilita.⁴³

Autor si je vědom, že normativní balíček týkající se kryptoaktiv ještě nevešel v platnost ani účinnost a že v současné době platí v České republice přístup, který nastolila ČNB a Ministerstvo financí svými sděleními a pokyny. Jediný předpis, který kryptoaktiva konkrétněji upravuje, je zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (dále pouze „*AML zákon*“). Autor má ale za to, že jelikož připravované evropské předpisy mají vejít v platnost v roce 2023 a Česká republika se jimi bude muset řídit, je pro tuto práci vhodné si definovat právní postavení tokenů už ve světle připravovaných předpisů.

2.1.2.1 Tokeny, jejich právní postavení a klasifikace podle nové unijní legislativy

Legislativní balíček cílící na harmonizaci právní úpravy kryptoaktiv v zemích Evropské unie se skládá ze čtyř legislativních předpisů. Tři ze čtyř návrhů mají formu nařízení: nařízení o trzích s kryptoaktivy (dále pouze „nařízení *MiCA*“), nařízení pro tržní infrastrukturu vedenou na DLT a nařízení o odolnosti digitálního provozu (dále pouze „*DORA*“). Čtvrtým předpisem je směrnice upravující unijní legislativu v oblasti finančních služeb.

Právní úprava tokenů je obsažena zejména v nařízení *MiCA*, jež vymezuje svou působnost v článku 2 odst. 2⁴⁴ negativním výčtem případů, na něž se nařízení nepoužije. Půjde

⁴¹ EUROPEAN BANKING AUTHORITY. *Report with advice for the European Commission* [online]. Paris: European Banking Authority, 2019 [cit. 2022-10-18]. Dostupné z: <https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/documents/10180/2545547/67493daa-85a8-4429-aa91-e9a5ed880684/EBA%20Report%20on%20crypto%20assets.pdf>

⁴² THE EUROPEAN SECURITIES AND MARKETS AUTHORITY. *Advice: Initial Coin Offerings and Crypto-Assets* [online]. Paris: The European Securities and Markets Authority, 2019 [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-157-1391_crypto_advice.pdf

⁴³ EVROPSKÁ KOMISE. Nařízení Evropského parlamentu a rady o trzích s kryptoaktivy a o změně směrnice (EU) 2019/1937. In: *Eur-lex.europa.eu* [online]. 24. 9. 2020 [cit. 2022-15-10]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020PC0593&from=CS>

⁴⁴ Článek 2. odst. 2. nařízení *MiCA*

zejména o tokeny, které budou mít formu finančního nástroje ve smyslu čl. 4 odst. 1 bodu 15 směrnice 2014/65/EU (dále pouze „směrnice MiFID II“), nebo tokeny, které budou mít formu elektronických peněz ve smyslu čl. 2 bodu 2 směrnice 2009/110/ES s výjimkou případů, kdy je lze považovat za elektronické peněžní tokeny podle tohoto nařízení.⁴⁵ Všechny ostatní tokeny, které budou splňovat definici kryptoaktiva podle nařízení MiCA,⁴⁶ jsou dle nařízení rozděleny do tří kategorií na (1) utility tokens – užité tokeny, (2) asset referenced tokens – tokeny vázané na aktiva a (3) electronic money tokens – elektrické peněžní tokeny.

I přestože tokeny vázané na aktiva a elektrické peněžní tokeny představují pro právní úpravu finančního systému jednu z největších výzev, a právě ony budou pravděpodobně podléhat v budoucnu nejpřísnější regulaci, nebude jim v této práci věnováno mnoho pozornosti. Autor má za to, že tokeny, které mají ambici sloužit výhradně jako prostředek směny, zúčtovací jednotka a uchovatel hodnoty, nemají takovou relevanci z pohledu daňového práva.

Naopak velice důležitá kategorie z hlediska daňového práva bude kategorie užitných tokenů. Právní definice užitných tokenů podle nařízení MiCA zní: „*užitným tokenem*“ se rozumí druh kryptoaktiva, který je určen k poskytování digitálního přístupu ke zboží nebo službě, dostupným na DLT, a je přijímán pouze vydavatelem tohoto tokenu.⁴⁷

Rozdíl oproti klasifikaci představené v obecné části této práce představuje rozsah kategorie utility/užitných tokenů v rámci nařízení MiCA. Kategorie užitných tokenů podle nařízení MiCA má za cíl sloužit jako zbytková kategorie a bude obsahovat i většinu tokenů, které by podle autorem zmíněné klasifikace v obecné části mohly být posouzeny jako payment/currency nebo jako tokeny z kategorie asset/investment/security tokeny. Typickým příkladem bude kryptoaktivum bitcoin, tedy kryptoaktivum, které svými vlastnostmi splňuje charakteristiku payment/currency tokenů, ale v klasifikaci MiCA bude tokenem užitným.

Kromě užitných tokenů může být pro daňové právo významná i kategorie tokenů vyňatých z působnosti MiCA, tedy tokenů s takovým investičním potenciálem, že naplní definici finančního nástroje podle čl. 4 odst. 1 bodu 15 směrnice MiFID II nebo definici vkladu

⁴⁵ Mezi další případy budou patřit tokeny, které lze považovat za vklady ve smyslu čl. 2 odst. 1 bodu 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/49/EU 49, tokeny, které lze považovat za strukturované vklady ve smyslu čl. 4 odst. 1 bodu 43 směrnice 2014/65/EU, a také tokenizaci, kterou lze považovat za sekuritizaci ve smyslu čl. 2 bodu 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/2402

⁴⁶ Definice kryptoaktiva podle nařízení MiCA: „*digitální zachycení hodnoty nebo práv, které může být převáděno a ukládáno elektronicky pomocí technologie sdíleného registru nebo pomocí podobné technologie.*“

⁴⁷ Článek 1. odst. 1. bod 5 nařízení MiCA.

či strukturovaného vkladu dle příslušných unijních směrnic. Půjde vždy o asset/ investment/ security tokeny.

2.1.2.2 Tokeny, jejich právní postavení a klasifikace ve Velké Británii

Jelikož ve Velké Británii (dále i jako „UK“) zatím nenalezneme komplexní právní předpis upravující problematiku kryptoaktiv, potažmo tokenů, je nutné si vystačit s regulatorním rámcem vytvořeným britským regulátorem finančního trhu – Financial Conduct Authority (dále pouze „FCA“) a se zpracovanými legislativními návrhy britské Law Commission.⁴⁸

FCA ve svých PS19/22 – Guidance on Cryptoassets rozděluje tokeny do dvou základních skupin na regulované a dosud neregulované tokeny. Mezi regulované tokeny FCA zařazuje dvě podkategorie tokenů: security tokeny a e-money tokeny. Mezi e-money tokeny budou patřit tokeny, které naplní kritéria obsažená v britském zákoně Electronic Money Regulations. Mezi security tokeny budou patřit tokeny, která naplní definici investičního nástroje dle britského zákona The Financial Services and Markets Act 2000 (Regulated Activities) Order 2001 a Financial Services and Markets Act 2000 (dále pouze „RAO“). Je to tedy obdobný přístup jako v rámci Evropské unie.⁴⁹

Druhou kategorií tvoří tokeny dosud v UK neregulované, ty FCA rozděluje opět do dvou podkategorií: exchange tokeny a utility tokeny. Utility tokeny jsou FCA definovány téměř totožně, jako je definoval autor v obecné části této práce. „*Utility tokens as those tokens that provide consumers with access to a current or prospective product or service and often grant rights similar to pre-payment vouchers.*“⁵⁰ FCA definice exchange tokenů je také velice podobná definici z obecné části. „*Exchange tokens as those types of cryptoasset that are usually decentralised and primarily used as a means of exchange. These tokens are sometimes known as ‘cryptocurrencies’, ‘crypto-coins’ or ‘payment tokens’. These tokens are designed to*

⁴⁸ Britská paralela k Legislativní radě vlády ČR

⁴⁹ FINANCIAL CONDUCT AUTHORITY. *Guidance on Cryptoassets* [online]. London: Financial Conduct Authority, 2019, s. 16–17 [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <https://www.fca.org.uk/publication/policy/ps19-22.pdf>

⁵⁰ Tamtéž, s. 13.

*provide limited or no rights for tokens holders, and there is usually not a single issuer to enforce rights against.*⁵¹ Právní úprava na úrovni zákona zatím chybí.

2.1.2.3 Tokeny, jejich právní postavení a klasifikace ve Spojených státech amerických

Ve Spojených státech (dále i jako „USA“) jsou tokeny upraveny na dvou úrovních, na úrovni federální a na úrovni jednotlivých států. V této kapitole se autor bude věnovat především postavení definovanému na úrovni federální.

Stejně jako ve Velké Británii neexistuje ve Spojených státech amerických právní předpis, který by upravoval problematiku kryptoaktiv komplexně. Právě naopak je z důvodu mnoha federálních úřadů podílejících se na regulaci finančního trhu právní úprava kryptoaktiv velice roztržštěná. Mezi úřady, které společně utváří kryptoaktivům a tokenům federální regulační rámec, patří Securities and Exchange Commission (dále pouze „SEC“), Commodity Futures Trading Commission (dále pouze „CFTC“), Federal Trade Commission (dále pouze „FTC“), Department of the Treasury, skrze Internal Revenue Service (dále pouze „IRS“), Office of the Comptroller of the Currency (dále pouze „OCC“) a Financial Crimes Enforcement Network (dále pouze „FinCEN“).

Spojené státy americké a federální úřady od počátku přijaly ke kryptoaktivům přístup ve formě *substance over the form*.⁵² Ve vztahu k tokenům se tento přístup projevil zejména absencí potřeby tvořit zvláštní právní předpisy upravující tento nový fenomén, naopak snahou veškerá kryptoaktiva pouze podřadit pod jednu z již definovaných existujících tříd právních statků. Jelikož stejně jako v Evropské unii a ve Velké Británii bylo vyloučeno pracovat s kryptoaktivy jako s formou měny,⁵³ zbyly pro kryptoaktiva dvě sběrné sítě, které americký právní řád zná – (1) securities a (2) commodities.⁵⁴

Securities a commodities jsou skupiny, které fungují podle jiných právních předpisů a jsou regulované jiným federálním úřadem. Securities jsou upraveny federálním zákonem Securities Act z roku 1933 a dohlížející úřad je SEC. Zatímco commodities jsou upraveny

⁵¹ FINANCIAL CONDUCT AUTHORITY. *Guidance on Cryptoassets* [online]. London: Financial Conduct Authority, 2019, s. 9 [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <https://www.fca.org.uk/publication/policy/ps19-22.pdf>

⁵² Substance over the form, v českém právním prostředí známá jako zásada přednosti obsahu před formou

⁵³ Federální právo Spojených států (konkrétně 31 Code of Federal Regulations § 1010.100) jednoznačně definuje „měnu“ jako „*The coin and paper money of the United States or of any other country that is designated as legal tender and that circulates and is customarily used and accepted as a medium of exchange in the country of issuance. Currency includes U.S. silver certificates, U.S. notes and Federal Reserve notes. Currency also includes official foreign bank notes that are customarily used and accepted as a medium of exchange in a foreign country.*“ Címž a contrarium vylučuje chápání některých kryptoaktiv jako formy měny.

federálním zákonem Commodity Exchange Act z roku 1936 a dohlížejícím úřadem je CFTC. Je vhodné zmínit, že ani jeden ze zákonů nebyl ohledně úpravy kryptoaktiv dosud novelizován, a je proto zapotřebí velice extenzivního výkladu soudů pro zařazení kryptoaktiv do tradičních kategorií v předpisech obsažených.⁵⁵ Zatímco security tokeny budou zpravidla podléhat právnímu režimu dle Securities Act, utility a hybrid tokeny budou? předmětem úpravy obsažené v Commodity Exchange Act.

Je vysoce pravděpodobné, že v budoucnu dojde k novelizaci obou výše zmíněných předpisů a pro kryptoaktiva bude přidána zvláštní úprava, díky níž bude možné vymezit hranici mezi těmito dvěma skupinami přesněji.

2.1.3 Klasifikace procesu tokenizace

Tokenizaci můžeme klasifikovat dle formy nabytí nově vzniklých tokenů nebo účelu nových tokenů. Jelikož rozdělení tokenů podle jejich účelu již bylo v této práci rozebráno, není třeba se jím v této kapitole dále zabývat. Autor pouze aplikuje rozdělení zmíněné o několik kapitol výše. Tokenizace tedy může být za účelem vzniku utility tokenů (dále pouze „utility tokenizace“), za účelem vzniku security tokenů (dále pouze „security tokenizace“), za účelem vzniku nového prostředku směny (dále pouze „currency tokenizace“) nebo kombinací výše zmíněných kategorií (dále pouze „hybrid tokenizace“).

Klasifikace tokenizace dle formy nabytí vzniklých tokenů novým uživatelem vypadá následovně. Jakmile je token vytvořen a aktivum je digitalizováno, může se od svého vydavatele dostat k uživateli těmito způsoby: (1) formou veřejné nabídky nově vzniklých tokenů uživatelům (pro tento proces se vžily následující názvy Initial Coin Offering (dále pouze „ICO“), Initial Token Offerings (dále pouze „ITO“) nebo Token Generation Events (dále pouze „TGE“)⁵⁶; (2) formou tzv. airdropu, (airdrop tokenu je, když blockchain/jiná DLT síť automaticky distribuuje tokeny nebo coiny novým držitelům na základě svého protokolu/smart contractu, na jehož základě vznikl)⁵⁷; (3) formou tzv. hard forku (hard fork nastává tam, kde dochází ke změně podkladového protokolu takovým způsobem, že dochází k rozštěpení dosud

⁵⁵ TOKEN ALLIANCE. *Understanding-Digital-Tokens* [online]. Washington, D.C.: Chamber of Digital Commerce, 2018 [cit. 2022-10-18]. Dostupné z: <https://lowellmilkeninstitute.law.ucla.edu/wp-content/uploads/2018/08/Understanding-Digital-Tokens.pdf>

⁵⁷ ASSAR, Sahel Ahyai. *Taxation of Cryptocurrencies—In Anticipation of the IRS’s Call* [online]. Arlington: Bloomberg Tax and Accounting, 2019, s. 3 [cit. 2022-10-18]. Dostupné z: <https://www.bipc.com/assets/PDFs/Taxation%20of%20Cryptocurrencies%20%E2%80%93%20In%20Anticipation%20of%20the%20IRS%20Call%20%E2%80%93%20Bloomberg%20Tax.pdf>

vytvořených tokenů/coinů. Výsledkem může být vytvoření nového tokenu a automatické přiřazení nového tokenu držitelům)⁵⁸; (4) formou odměny z miningu či stakingu (uživatel je protokolem odměněn novými tokeny za práci pro něj, která spočívá zejména v tzv. miningu nebo stakingu).⁵⁹

2.2 Právní regulace procesu tokenizace

Tokenizace se jako proces skládá ze dvou částí, z technologické a distribuční. Technologická část spočívá ve vybrání DLT sítě, vytvoření protokolu a nakonfigurování vlastností nově vzniklých tokenů. Cílem technologické části je vznik tokenů a digitalizace aktiv do DLT sítě.

Na technologickou část navazuje část distribuční, a i přestože již zakončení samotné technologické části naplní definici tokenizace, je distribuční část v celém procesu nepostradatelným a klíčovým segmentem. Forma a způsob distribuce tokenů od jejich vydavatele k novým držitelům vykreslí účel a cíl dané tokenizace a jsou to právě forma a způsob distribuce tokenů, jež jsou předmětem právní regulace. Tudíž zatímco v rámci technologické části má vydavatel tokenů volnou ruku ve svém počínání, v části distribuční se regulaci zpravidla nevyhne.

Právní regulace formy distribuce nových tokenů zde logicky navazuje na právní regulaci tokenů rozebranou o několik kapitol výše. V Evropské unii bude distribuce v případě utility tokenů, tokenů vázaných na aktiva nebo elektronických peněžních tokenů probíhat podle pravidel stanovených v nařízení MiCA. V případě security tokenů, které naplní definici finančního nástroje podle čl. 4 odst. 1 bodu 15 směrnice MiFID II nebo definici vkladu, či strukturovaného vkladu dle příslušných unijních směrnic, bude distribuce probíhat podle pravidel stanovených ve směrnici MiFID II.

Ve Velké Británii musí vydavatel tokenů postupovat podle pravidel stanovených v britském zákoně Electronic Money Regulations, pokud půjde o e-money tokeny, nebo podle pravidel stanovených v RAO v případě security tokenů, které dle RAO naplní definici

⁵⁸ ASSAR, Sahel Ahyai. *Taxation of Cryptocurrencies—In Anticipation of the IRS's Call* [online]. Arlington: Bloomberg Tax and Accounting, 2019, s. 3 [cit. 2022-10-18]. Dostupné z: <https://www.bipc.com/assets/PDFs/Taxation%20of%20Cryptocurrencies%20%E2%80%93%20In%20Anticipation%20of%20the%20IRS%20Call%20%E2%80%93%20Bloomberg%20Tax.pdf>

investičního nástroje. Pro ostatní tokeny nemá zatím britská právní úprava pevný regulační rámec.

V případě Spojených států amerických se regulace distribuce tokenů liší na základě toho, zda tokeny svými vlastnostmi naplňují definici commodities obsaženou v Commodities Exchange Act nebo definici securities obsaženou v Securities Act. Stejně tak samotná distribuce musí probíhat podle výše zmíněných předpisů.

3 Daňové aspekty procesu tokenizace z pohledu české právní úpravy

V následující části této práce bude nejdříve stručně představena daňová soustava České republiky se zaměřením na daně relevantní pro účely této práce a poté bude přistoupeno k analýze daňových povinností provázejících vydavatele tokenů v průběhu procesu tokenizace. Autor si dává za cíl porovnat daňové povinnosti v případě rozdílných druhů tokenizace a odpovědět tak na otázku, zda se daňové povinnosti v případě rozdílných tokenizací z hlediska účelu a druhů vydaných tokenů budou lišit.

3.1 Daňová soustava ČR

Na rozdíl od daňového systému, který představuje daňový systém jako celek včetně institucí, které se podílejí na správě daní, na jejich vybírání, vymáhání a dalších procesech, bez kterých by celý daňový cyklus nemohl fungovat, je daňová soustava pojmem užším. Označuje pouze souhrn daní vybíraných v určitém státě v určitém čase. Pro účely této práce je podstatná ta část daňového systému, která se týká charakteristiky jednotlivých daní⁶⁰ a zákonů, jež je upravují – tedy vybraná část daňového systému odpovídající pojmu daňová soustava. Ne pouze v této kapitole, ale i v kapitolách týkajících se Velké Británie a Spojených států amerických budou popsány především daňové soustavy těchto jurisdikcí.⁶¹

V České republice vycházíme z členění daní na daně přímé a nepřímé. Jedná se o rozdělení pouze teoretické, zákon s rozdělením nepracuje. Nepřímé daně na rozdíl od daní přímých zdaňují příjem při upotřebení a subjektem daně je osoba odlišná od osoby, na kterou daň skutečně ekonomicky dopadá.

Mezi přímé daně v České republice řadíme daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob,⁶² daň z nemovitých věcí,⁶³ silniční daň⁶⁴ a daň z hazardních her⁶⁵. Mezi nepřímé daně řadíme v České republice daň z přidané hodnoty,⁶⁶ daně spotřební⁶⁷ a daně

⁶⁰ Daní v užším slova smyslu, tedy pouze peněžitých plnění, která za daň označí zákon.

⁶¹ KARFÍKOVÁ, Marie et al. *Finanční právo*. 6. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 168–170. ISBN 978-7552-935-0.

⁶² Obě upravené v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

⁶³ Upravenou v zákoně č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí.

⁶⁴ Upravenou v zákoně č. 16/1993 Sb., o dani silniční.

⁶⁵ Upravenou v zákoně č. 187/2016 Sb., o dani z hazardních her.

⁶⁶ Upravenou v zákoně č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

⁶⁷ Upravenou v zákoně č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních.

energetické.⁶⁸ Jelikož se tokenizace týká pouze důchodových daní a daně z přidané hodnoty, budou blíže rozebrány pouze ty.

3.1.1 Daně z příjmu

Předmětem daní z příjmů je příjem daňového poplatníka. U fyzických osob je předmět daně dále členěn do pěti podskupin na: (1) příjmy ze závislé činnosti, (2) příjmy ze samostatné činnosti, (3) příjmy z kapitálového majetku, (4) příjmy z nájmu a (5) ostatní příjmy. U osob právnických a entit vyjmenovaných v § 17 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále pouze „ZDP“), není předmět daně členěn dle jeho jednotlivých typů a je zákonem definovaný jako příjmy z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem. Definici příjmu zákon neobsahuje, jeho obsah dovodila však judikatura.

„Na základě výše uvedeného – a ve shodě s citovanými teoriemi – tak lze učinit dílčí závěr, podle něhož je nutno za příjem podléhající předmětné dani pokládat navýšení majetku daňového poplatníka. K tomu však Nejvyšší správní soud dodává, že se musí jednat o příjem skutečný, a nikoliv toliko zdánlivý. To znamená, že se toto navýšení majetku musí v právní sféře daňového poplatníka reálně projevit, a to tak, že může být poplatníkem skutečně využitelné. V opačném případě se totiž jedná o navýšení zdánlivé.“⁶⁹

Příjem lze tedy definovat jako jakékoli navýšení majetku daňového poplatníka za předpokladu, že se jedná o příjem skutečný, nikoli zdánlivý. Zmíněné pojetí příjmu se uplatní jak u daně z příjmů fyzických osob, tak u daně z příjmů právnických osob.

Základ daně z příjmů u osob fyzických tvoří součet pěti dílčích základů daně vypočtených dle pravidel uvedených především v § 6–10 ZDP.⁷⁰ Po odečtení nezdanitelných částí základu daně a položek z něj odčitatelných se základ daně vynásobí její sazbou. Základní sazba daně pro fyzické osoby je 15 %. Pro část základu daně přesahující 48násobek průměrné mzdy je zákonem stanovena progresivní sazba 23 %. Před výpočtem finální daňové povinnosti může poplatník snížit svoji daň uplatněním daňových slev a zvýhodnění.⁷¹

⁶⁸ Upravenou v zákoně č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů.

KARFÍKOVÁ, Marie et al. *Finanční právo*. 6. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 168–170. ISBN 978-7552-935-0.

⁶⁹ NSS č. j. 2 Afs 42/2005-136

⁷⁰ Dílčí základy daně jsou: (1) příjmy ze závislé činnosti, (2) příjmy ze samostatné činnosti, (3) příjmy z kapitálového majetku, (4) příjmy z nájmu a (5) ostatní příjmy.

⁷¹ PELC, Vladimír. *Daně z příjmů*. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 253. ISBN 978-80-7400-833-7.

Základ daně u osob právnických je tvořen „rozdílem, o který příjmy, s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně, a příjmů osvobozených od daně, převyšují výdaje (náklady), a to při respektování jejich věcné a časové souvislosti v daném zdaňovacím období; rozdíl se upraví podle tohoto zákona“⁷². Po odečtení odčitatelných položek a případné daňové ztráty je základ daně vynásoben příslušnou sazbou daně, jež je u právnických osob lineární, a to 19 %. Daňový poplatník má možnost snížit svoji daňovou povinnost uplatněním slevy na dani v podobě slevy za zaměstnance se zdravotním postižením.

3.1.2 Daň z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty (dále i jako „DPH“) je na rozdíl od daně z příjmů typem daně nepřímé. Od přímých se nepřímé daně liší především v odlišení osoby, na kterou účinky daně dopadají (poplatník), a osoby, která daň odvádí státu (plátce). U daně z přidané hodnoty tedy daňová povinnost dopadá na konečného spotřebitele, který daň platí. Do veřejných rozpočtů však daň odvádí zejména dodavatel.⁷³ Daň z přidané hodnoty má za cíl neutrálně působit na celé podnikatelské prostředí formou zdanění všech podnikatelských aktivit (s výjimkou osvobozených činností) a všech podnikatelských subjektů (s výjimkou podnikatelů s malým obratem).⁷⁴

Předmětem daně z přidané hodnoty je dle § 2 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (dále pouze „zákon o DPH“) (1) dodání zboží, (2) poskytnutí služby, (3) pořízení zboží z jiného členského státu nebo (4) dovoz zboží, které je zároveň zdanitelným plněním⁷⁵.

Dodáním zboží rozumíme převod práva nakládat s věcí jako vlastník, přičemž pojem zboží je vykládán velice široce jako každá hmotná věc plus některé věci nehmotné. Výjimku tvoří bankovky, mince a cenné papíry, považující se za zboží pouze v zákoně vyjmenovaných případech. Pro vznik daňové povinnosti je nutné, aby bylo zboží dodáno za úplatu, místem

⁷² Definice z § 23 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

⁷³ Toto schéma nebude platit v případě režimu přenesené daňové povinnosti, kdy daň do veřejných rozpočtů bude povinen odvést sám spotřebitel.

⁷⁴ NOVOTNÁ, Monika a Václav OLŠANSKÝ. *Zákon o dani z přidané hodnoty*. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 5–10. ISBN 978-80-7400-826-9.

⁷⁵ Zdanitelné plnění je dle § 2 odst. 2 zákona o DPH takové plnění, které je předmětem daně a není osvobozeno od daně.

plnění při dodání byla Česká republika a osobou, dodávající zboží, byla osoba povinná k dani dle § 5 zákona o DPH.

Druhým možným předmětem DPH je poskytnutí služby. Přesnou definici obsahuje § 14 zákona o DPH, ale poskytnutí služby slouží víceméně jako pomocná a doplňující kategorie k dodání zboží, kdy se za službu považuje každá činnost, se kterou není spojen převod práva nakládat se zbožím jako vlastník.⁷⁶ Mezi zbylé dva předměty daně z přidané hodnoty patří pořízení zboží / nového dopravního prostředku z jiného členského státu Evropské unie a dovoz zboží ze země mimo Evropské unie (místo plnění Česká republika).

Základem daně z přidané hodnoty je pak celková částka, kterou plátce obdržel za uskutečněné zdanitelné plnění, včetně spotřební daně. Sazba daně z přidané hodnoty je poměrná, lineární a diferenciovaná. Základní sazba činí 21 %, první snížená sazba činí 15 % a druhá snížená sazba činí 10 %.

3.2 Daňové povinnosti vydavatele tokenů

Autor se při rozdělení této kapitoly bude držet obecné klasifikace tokenizace a tokenů z ní vzešlých (rozebrané v obecné části této práce). V rámci těchto kapitol bude už však aplikován přístup definovaný jednotlivými právními úpravami. V případě České republiky to bude právo české a právo Evropské unie.

3.2.1 Utility tokenizace

Utility tokenizace má za cíl poskytnout novým držitelům přístup k určité službě nebo produktu, na základě toho je k utility tokenům přistupováno i z hlediska daňových právních předpisů.

Jak bylo řečeno výše, první fáze tokenizace se nazývá technologická a skládá se z vybrání vhodné DLT sítě a vytvoření protokolu, ve kterém vydavatel tokenů definuje počet tokenů a jejich vlastnosti. Technologická část končí vznikem tokenů. Otázkou však je, zda je vznik tokenů předmětem daně z příjmu dle ZDP, nebo zda je považován za uskutečněné zdanitelné plnění podle zákona o DPH.

⁷⁶ NOVOTNÁ, Monika a Václav OLŠANSKÝ. *Zákon o dani z přidané hodnoty*. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 414–416. ISBN 978-80-7400-826-9.

V případě daně z příjmu⁷⁷ je předmětem daně příjem, který byl definován výše jako skutečné navýšení majetku daňového poplatníka. Okamžikem ztokenizování svého majetku, tedy převedení svého majetku, případně převedení svých v budoucnu poskytnutých služeb do digitální podoby, se daňovému poplatníkovi majetek nezvyšuje, tudíž nedochází k příjmu. Daň z příjmu se pak na technologickou část tokenizace dle autora neuplatní.

V případě daně z přidané hodnoty je vhodné opět zkoumat její předmět. Z kapitoly 3.1.2, v níž je definován předmět daně z přidané hodnoty, je zřejmé, že pouhý vznik tokenů a digitalizace majetku či služeb nebude možné podřadit ani pod jeden bod § 2 odst.1 zákona o DPH, nebude tak uskutečněným zdanitelným plněním podle téhož zákona.

Situace bude odlišná v případě fáze distribuční, a to jak z pohledu příjmových daní, tak z pohledu daně z přidané hodnoty. V rámci distribuce svých utility tokenů obdrží vydavatel od nových příjemců zpravidla protiplnění v podobě peněz, případně jiných věcí movitých či věcí nemovitých. Vydavateli se zvýší majetek a dostane se tak do role daňového poplatníka dle zákona o daních z příjmů.

Pokud vydavatel provádí tokenizaci v rámci svého podnikání jako fyzická osoba, například v rámci svého živnostenského podnikání nebo v rámci jiné samostatné činnosti dle § 7 ZDP, je k jeho příjmu přístupováno podle pravidel uvedených v § 7 ZDP. Příjem⁷⁸ ponížený o výdaje vynaložené na jeho dosažení, zajištění a udržení pak tvoří dílčí základ daně z příjmu fyzické osoby dle § 7 ZDP.⁷⁹ Autor má za to, že distribuování utility tokenů je pro vydavatele tokenů vždy součástí jeho podnikatelské činnosti, a tudíž by měl být vždy uplatněn § 7 ZDP a na rozdíl od prodeje a směny kryptoaktiv koncovými držiteli nebude aplikován § 9 ZDP. Zisk z distribuce tokenů je u fyzických osob zdaněn základní sazbou 15 %, případně progresivní sazbou 23 %.

Právnícké osoby a subjekty vymezeny v § 17 ZDP svůj příjem získaný skrze distribuci svých utility tokenů daní obdobně. Předmětem daně jsou opět veškerá peněžita/nepeněžita

⁷⁷ Jak u právnických osob, tak u fyzických osob.

⁷⁸ V případě peněžního příjmu bude příjem tvořit přijatá peněžní částka, v případě nepeněžního příjmu dle § 23 odst. 6 ZDP bude příjem oceněn podle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů.

⁷⁹ Pokud si daňový poplatník nezvolí daňový režim daňového paušálu nebo výdajů paušálem.

plnění obdržena v rámci prodeje nebo výměny svých utility tokenů a podléhají daňové sazbě 19 %.⁸⁰

Vydavatel utility tokenů, který je plátcem DPH, se při distribuci svých tokenů musí zabývat také daní z přidané hodnoty. Zatímco zákon o DPH nezná pojem kryptoaktivum ani pojem utility token, upravuje institut poukazu (poukázka/voucher). I přes určité shodné vlastnosti, které utility tokeny a poukazy sdílí, odpověď na otázku, zda utility tokeny můžeme považovat za poukazy z pohledu zákona o DPH, není tak jednoduchá.

Evropská komise, konkrétně výbor pro DPH, se ve své analýze WORKING PAPER NO 983 zabýval mimo jiné právě i srovnáním utility tokenů a poukazů. Výbor pro DPH konstatuje, že utility tokeny lze stejně jako poukazy vyměnit za zboží nebo služby a jejich využití je přesně vymezeno určitou sítí nebo okruhem zboží/služeb. Na druhé straně však výbor pro DPH shledal i některé aspekty utility tokenů jako vymykající se definici poukazu. Ve své analýze tak vyjádřil pochyby, zda vůbec může být na utility tokeny úprava poukazů ve smyslu unijní legislativy upravující DPH použita. Mezi prvky, které by mohly utility tokeny od poukazů odlišovat, patří dle výboru například častý investiční nebo platební potenciál utility tokenů nebo nedostatek informací týkajících se služby nebo produktu, který utility token zprostředkovává.⁸¹

I přestože autor souhlasí se závěry výboru pro DPH, má za to, že dokud nebudou mít utility tokeny svou vlastní právní úpravu, bude nutné na jejich distribuci aplikovat úpravu distribuce poukazů i přes nedostatky, které byly výborem pro DPH v jeho analýze vytknuty.⁸²

Zákon DPH v § 15 rozlišuje poukazy jednoúčelové a poukazy víceúčelové s rozdílnými daňovými povinnostmi. Vydavatel si tedy nejprve musí své tokeny podřadit pod jednu ze zákonem vyjmenovaných kategorií.

Zákon o DPH definuje jednoúčelové poukazy jako poukazy, u kterých jsou v okamžiku jejich vydání (vytvoření) známy alespoň následující údaje: sazba daně v případě zdanitelného

⁸⁰ Stejně jako u osob fyzických bude nepeněžitý příjem oceněn podle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů.

⁸¹ EUROPEAN COMMISSION. *Value Added Tax Committee (Article 398 Of Directive 2006/112/Ec) Working Paper No 983* [online]. Brusel: European Comission, 2019 [cit. 2022-10-20]. Dostupné z: <https://circabc.europa.eu/sd/a/8ded663d-0886-4d3a-b036-2d8c77e5d66a/WP%20983>

⁸² Včetně úpravy na úrovni Evropské unie ve směrnici Rady EU 2016/1065.

plnění a místo plnění.⁸³ Víceúčelové poukazy jsou vymezeny negativně jako všechny ty, které nesplňují definici jednoúčelového. Jednoúčelový stejně jako víceúčelový poukaz podléhá dani z přidané hodnoty, důležitým rozdílem je však rozdílný okamžik vzniku zdanitelného plnění, a tedy vzniku povinnosti přiznat daň. U jednoúčelového poukazu je dnem uskutečněního daňového plnění den, kdy nakupující zaplatí za nabytí poukazu. Na druhé straně u víceúčelového je dnem uskutečněního daňového plnění až den, kdy příjemce poukaz uplatní. Vydavateli víceúčelového poukazu tak nevzniká při převodu poukazu povinnost přiznat daň.⁸⁴ Poukaz podléhá daňové sazbě odpovídající službě nebo produktu, který zprostředkovává (21 % /15 %/ 10 %).

Vydavatel utility tokenů, u nichž je stanoveno, jakých konkrétních služeb se týkají, či jaké produkty/zboží zprostředkovávají (včetně sazby daně a místa jejich plnění), je povinen přiznat daň již při jejich distribuci. Vydavatel utility tokenů, ze kterých není zřejmá sazba daně nebo místo plnění, je povinen přiznat daň až v momentě uplatnění daného utility tokenu.

3.2.2 Security tokenizace

Tak jako české daňové předpisy neupravují problematiku příjmu z distribuce utility tokenů, stejně neznají pojem security tokeny a daňové povinnosti s nimi související, je proto nutné povinnosti vyložit a analogicky vyvodit z obdobných případů.

Jak bylo předestřeno v kapitole 2.2.2.1, pojem security token unijní legislativa také nezná, ale zařazuje některá kryptoaktiva pod definici finančního nástroje podle čl. 4 odst. 1 bodu 15 směrnice MiFID II. Při bližším rozboru čl. 3 odst. 1 bodu 15 směrnice MiFID II, potažmo uzavřeného výčtu finančních nástrojů, které jsou obsaženy v příloze I oddílu C směrnice MiFID II, má autor za to, že pro security tokeny bude z hlediska naplnění definice některého finančního nástroje relevantní finanční nástroj ve formě převoditelného cenného papíru. Na národní úrovni obsahuje úpravu finančních nástrojů zákon č. 256/2004 Sb., zákon o podnikání na kapitálovém trhu (dále jen „ZKPT“), kterým je směrnice MiFID II transponována do českého právního řádu. ZKPT seznam finančních nástrojů uvedených

⁸³ § 15 odst. 2 ZDPH

V případě plnění osvobozeného od daně musí být tato informace na poukazu uvedena také.

⁸⁴ GENERÁLNÍ FINANČNÍ ŘEDITELSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Informace Generálního finančního ředitelství k uplatňování DPH u poukazů* [online]. Praha: Generální finanční ředitelství, 2019 [cit. 2022-10-25]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-novinky/Informace-GFR-k-uplatnovani-DPH-u-poukazu-po-revizich-1-7-20.pdf>

v MiFID II ve svém § 3 odst. 4 prakticky kopíruje.⁸⁵ Autor je tudíž názoru, že stejně jako podle unijní legislativy lze se security tokeny zacházet jako s převoditelnými cennými papíry, tak podle české národní úpravy lze se security tokeny zacházet jako s investičními cennými papíry.

Autor si je vědom, že na akademické půdě neplatí jednotný názor na to, že lze security token považovat za investiční cenný papír. Mezi těmi, kdo rozporovaly možnost zařazení security tokenů pod kategorii investičních cenných papírů dle ZKPT, bylo například i Ministerstvo financí České republiky, konkrétně tak učinilo ve své veřejné konzultaci na téma kryptoaktiv.⁸⁶ Navzdory výkladu Ministerstva financí se autor přiklání k unijnímu výkladu pojmu převoditelný cenný papír, podle kterého security token pod definici převoditelného cenného papíru zařadit lze, a má za to, že po vzoru dalších evropských států nebo Spojených států amerických (viz níže) bude muset být i česká právní úprava adaptována a pozměněna tak, aby i na security tokeny byl aplikován ZKPT bez jakýchkoli pochyb.⁸⁷ Pro podrobnější analýzu security tokenu jako investičního cenného nástroje autor doporučuje například článek *ICO a tokeny optikou práva kapitálového trhu: mohou být tokeny investičními cennými papíry* od Martina Hobzy.⁸⁸

Z výše uvedeného vyplývá, že při použití eurokonformního výkladu na security tokeny bude/měla by ve valné většině případů dopadat právní regulace týkající se investičních cenných papírů včetně daňových povinností s ní spojených.

Stejně jako utility tokenizace se i security tokenizace skládá z části technologické a části distribuční. Na rozdíl od utility tokenizace je technologická část u security tokenizace

⁸⁵ ZKPT namísto termínu finanční nástroj používá termín investiční nástroj a namísto termínu převoditelný cenný papír používá termín investiční cenný papír.

⁸⁶ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Veřejná konzultace – Blockchain, virtuální měny a aktiva. *Mfcr.cz* [online]. 3. 1. 2019 [cit. 2022-10-26]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/kapitalovy-trh/cenne-papiry/2018/verejna-konzultace-blockchain-virtualni-33613>

⁸⁷ Například německý úřad pro dohled na finančním trhu Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (dále pouze „BaFIN“) se vyjádřil, že security tokeny můžou naplnit definici převoditelného investičního nástroje. Viz BAFIN. Initial Coin Offerings: Advisory letter on the classification of tokens as financial instruments. In: *Bafin.de* [online]. 28. 3. 2018 [cit. 2022-10-26]. Dostupné z: https://www.bafin.de/SharedDocs/Downloads/EN/Merkblatt/WA/dl_hinweisschreiben_einordnung_ICOs_en.html?nn=11089708

⁸⁸ HOBZA, Martin. ICO a tokeny optikou práva kapitálového trhu: mohou být tokeny investičními cennými papíry? In: *Advokatnidenik.cz* [online]. 26. 3. 2019 [cit. 2022-10-26]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2019/03/26/ico-a-tokeny-optikou-prava-kapitaloveho-trhu-mohou-byt-tokeny-investicnimi-cennymi-papiry/>

výrazněji regulovaná právními předpisy, nicméně pro daňové právo stále nezajímavá. Pro finanční úřady však není z hlediska daňových povinností příliš zajímavá ani fáze distribuční.

Vydavatel security tokenů, který své tokeny novým příjemcům distribuuje v režimu prodeje/úpisu investičních cenných papírů,⁸⁹ získá výměnou za své tokeny peněžité či nepeněžité plnění, které i přesto, že bude vydavateli security tokenů formou příjmu, nebude zatíženo daněmi z příjmu. Autor má za to, že z hlediska daně z příjmu se uplatní daňový režim vkladů do základního kapitálu, případně režim vkladů mimo základní kapitál a daňová povinnost bude pro vydavatele tokenů nulová.⁹⁰

Pokud jde o daň z přidané hodnoty, je distribuce security tokenů, které naplní definici investičního cenného papíru, považována za převod cenných papírů včetně zaknihovaných cenných papírů a podílů v obchodních korporacích, který zákon o DPH v § 54 definuje jako finanční činnost. Zákon o DPH dále v § 51 veškeré finanční činnosti vyjmenované v § 54 osvobozuje od DPH bez nároku na odpočet.⁹¹ Příjem tak z převodu/distribuce security tokenu je plněním osvobozeným od DPH bez nároku na odpočet, ledaže by byly splněny podmínky stanovené v § 72 odst. 1 písm. d) zákona o DPH.⁹²

3.2.3 Hybrid tokenizace

Stejně jako u výše uvedených druhů tokenizace není ani hybrid tokenizace daňovými předpisy upraven. Z důvodu obtížnosti přesného vymezení této kategorie není příliš pravděpodobné, že se zákonodárce o její úpravu v budoucnu pokusí.

Nyní, a takový přístup dle autora bude panovat i v budoucnu, musí regulatorní orgány (především finanční úřady) zkoumat hybrid tokeny *case-by-case* a namísto vlastního daňového rámce pro hybrid tokeny musí být hybrid token přiřazen za a) k utility tokenům za b) k security tokenům.

Regulatorní úřady tak jsou povinny zkoumat, zda hybrid token naplňuje definici investičního nástroje dle ZPKT a bude uplatněn daňový režim zmíněný o kapitulu výše, nebo

⁸⁹ Převážně ve formě akcií nebo obdobných cenných papírů představující podíl na právnické osobě viz § 3 odst. 2 písm. a ZKPT

⁹⁰ Viz § 24 odst. 7 ZDP

⁹¹ Viz § 54 zákona o DPH

⁹² NOVOTNÁ, Monika a Václav OLŠANSKÝ. *Zákon o dani z přidané hodnoty*. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 430–435. ISBN 978-80-7400-826-9.

investiční potenciál schází a bude s ním zacházeno jako s utility tokenem, který bude mít obdobný daňový režim jako poukaz/voucher viz výše.

Autor si je vědom, že by dle unijní legislativy mohly být hybrid tokeny shledány i jako tokeny vázané na aktiva nebo elektronické peněžní tokeny, z důvodu nerelevantnosti z pohledu daňového práva však autor tyto dvě specifické skupiny kryptoaktiv nebude dále rozebírat.⁹³

3.3 Problematické otázky související se zdaněním procesu tokenizace v České republice

Za největší problém považuje autor nedostatečnou právní regulaci na národní úrovni, která má za následek právní nejistotu jak pro vydavatele tokenů, tak pro jejich příjemce. Chybějící právní úprava kryptoaktiv a absence klasifikace tokenů značně komplikuje orientaci v daňových předpisech ne pouze adresátům právních norem, ale také správním orgánům a soudům. Vydavatelé tokenů poté zůstávají na milost názorům jednotlivých správních (zejména finančních) úřadů, které v důsledku nedostatku regulatorního rámce mohou posuzovat jednotlivé případy rozdílně a tím porušovat princip právní jistoty.⁹⁴

I přestože předpis nebude mít přímý vliv na daňové povinnosti vydavatelů a příjemců tokenů, má autor za to, že sjednocující unijní regulatorní balíček týkající se kryptoaktiv, vstupující v platnost v následujících letech, je krok správným směrem. Balíček pomůže jednotlivým státům EU sjednotit terminologii a bude představovat jakýsi odrazový můstek pro zaplnění mezer v národních právních úpravách. Na to budou následně moci navázat daňové předpisy.

⁹³ SRŠEŇ, Vladimír. Kryptoaktiva – nová zásadní regulace je na dohled. In: *Epravo.cz* [online]. 22. 10. 2021 [cit. 2022-10-27]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/kryptoaktiva-nova-zasadni-regulace-je-na-dohled-113735.html>

⁹⁴ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Veřejná konzultace – Blockchain, virtuální měny a aktiva. *Mfcr.cz* [online]. 3. 1. 2019 [cit. 2022-10-26]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/kapitalovy-trh/cenne-papiry/2018/verejna-konzultace-blockchain-virtualni-33613>

4 Daňové aspekty procesu tokenizace z pohledu britské právní úpravy

Čtvrtá část této práce se bude zabývat daňovými povinnostmi provázejícími vydavatele tokenů ve Velké Británii. Na úvod budou popsány základní principy britské daňové soustavy se zaměřením na daně aplikovatelné v průběhu tokenizace. V dalších kapitolách této části se autor stejně jako v části předešlé pokusí představit, jaké daňové povinnosti budou jednotlivé druhy tokenizací provázet, případně jakým úskalím v oblasti zdanění kryptoaktiv britská právní úprava čelí.

4.1 Daňová soustava UK

Stejně jako v České republice lze daně ve Velké Británii rozdělit na přímé a nepřímé. Mezi přímé daně patří (1) Income Tax, (2) Corporation Tax, (3) Capital Gains Tax, (4) Inheritance Tax⁹⁵ a (5) Stamp Duties⁹⁶. Na pomezí přímých daní budou i odvody ve formě National Insurance.⁹⁷ Mezi daně nepřímé řadí britské právo zejména (1) Value Added Tax, (2) Excise Duties,⁹⁸ (3) Landfill Tax,⁹⁹ (4) Soft Drinks Industry Levy,¹⁰⁰ (5) Climate Change Levy,¹⁰¹ (6) Betting and Gaming Duties.¹⁰² Vydavatel tokenů se musí zabývat především Income tax, Corporation Tax, Capital Gains Tax, Stamp Duty a Value Added Tax, z toho důvodu bude každá z těchto daní stručně rozebrána.

4.1.1 Income Tax

Income Tax je britskou paralelou k české dani z příjmů fyzických osob a její základní konstrukční prvky jsou upraveny především předpisy Income Tax Act (Earnings and Pensions) 2003, Income Tax Act (Trading and Other Income) 2005 a Income Tax Act 2007.

Mezi základní rozdíly oproti úpravě daně z příjmů v České republice patří výraznější progresivní zdanění a vyčlenění příjmů z prodeje kapitálového majetku a některých dalších

⁹⁵ Paralela k dědické dani, kterou české právo znalo do roku 2014.

⁹⁶ Paralela ke kolkovnému

⁹⁷ Paralela ke zdravotnímu a sociálnímu pojištění

⁹⁸ Paralela ke spotřebním daním

⁹⁹ Paralela k poplatkům za komunální odpad

¹⁰⁰ Poplatek za změnu klimatu české právo nezná, ale tato daňová povinnost funguje obdobně jako poplatky za znečišťování životního prostředí v České republice (například poplatky za znečišťování ovzduší, odebrání podzemní vody, vypouštění odpadních vod)

¹⁰¹ Forma nepřímé daně zaměřené na nápoje s vysokým obsahem cukru, v České republice nenalezneme obdobný instrument.

¹⁰² Paralela k dani z hazardních her

HOUSE OF COMMONS. An introduction to UK taxes. In: *Commonslibrary.parliament.uk* [online]. 29.11. 2021 [cit. 2020-10-28]. Dostupné z: <https://commonslibrary.parliament.uk/an-introduction-to-uk-taxes/>

ostatních příjmů do zvláštní kategorie podléhající Capital gains tax. Základ daně Income tax je stejně jako u daně z příjmů FO podle české právní úpravy rozdělen do několika dílčích základů daně. Dle zákona Income Tax Act 2007 tvoří základ daně Income Tax (1) employment income, (2) pension income, (3) social security income, (4) trading income, (5) property income, (6) savings and investment income a (7) miscellaneous income.¹⁰³ Jednotlivé dílčí základy daně jsou upraveny v předpisech Income Tax Act (Earnings and Pensions) 2003 a Income Tax Act (Trading and Other Income) 2005.¹⁰⁴

Pro výpočet výsledné daně pracuje britská právní úprava s progresivní sazbou daně, tzn. čím vyšší základ daně, tím vyšší její sazba. Konkrétní sazby daně, včetně vymezení limitů výše příjmu, na které se jednotlivé sazby vztahují, nejsou upraveny v předpisech Income Tax Acts, ale jsou vydávány a aktualizovány v rámci předpisu Finance Act,¹⁰⁵ který britská vláda pravidelně připravuje každý rok.¹⁰⁶

Pro rok 2022 jsou pro Income Tax stanoveny sazby ve výši 20 % (pro základ daně £12,571 to £50,270), 40 % (pro základ daně £50,271 to £150,000) a 45 % (pro základ daně přes £150,000). Z důvodu Personal Allowance¹⁰⁷ ve výši 12 571 liber bude základ daně do výše £12,571 od daně osvobozen.¹⁰⁸

4.1.2 Capital Gain Tax

Capital Gain Tax neboli daň z kapitálových zisků je daní, kterou česká právní úprava nezná. Capital Gain Tax má za cíl zdanit příjmy (respektive zisk) fyzických osob získané prodejem kapitálového majetku. V České republice jsou takové příjmy většinou zařazeny pod dílčí základ daně z příjmů fyzických osob – ostatní příjmy. Mezi základní

¹⁰³ Viz článek 3, kapitola 1. část 2. zákona Income Tax Act 2007

¹⁰⁴ POPE, Thomas a Tom WATERS. *A survey of the UK tax system* [online]. London: Institute for Fiscal Studies, 2016, s. 6–8 [cit. 2020-10-28]. Dostupné z: https://ifs.org.uk/sites/default/files/output_urlfiles/bn09.pdf

¹⁰⁵ Z hlediska své pravidelnosti lze britský Finance Act přirovnat k českému zákonu o státním rozpočtu s tím rozdílem, že Finance Act neupravuje pouze očekávané příjmy a odhadované výdaje pro následující rok, ale slouží také jako novelizační nástroj všech platných právních předpisů souvisejících s financemi (včetně daňových předpisů).

¹⁰⁶ Pro rok 2022 je aktuální Finance Act 2022. Dostupný z <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2022/3/contents>

¹⁰⁷ Paralela k české slevě na poplatníka

¹⁰⁸ Výše uvedené sazby se neuplatní na území Skotska, které má úpravu speciální a namísto sazeb tří má sazeb pět.

GOVERNMENT UK. Income Tax rates and Personal Allowances. *Gov.uk* [online]. © 2022c [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/income-tax-rates>

předpisy upravující Capital Gain Tax patří Taxation of Chargeable Gains Act z roku 1992 a stejně jako u Income Tax hrají významnou roli Finance Acts.

Předmětem daně bude příjem získaný z prodeje věcí movitých, věcí nemovitých nebo například cenných papírů ponižený o výdaje vynaložené na koupi daného aktiva. Zisk z prodeje jednotlivých aktiv vytvoří základ daně, jenž lze ponížít o ztrátu z minulých let.

Sazba daně je u Capital Gain Tax opět progresivní a bude se pro daňový subjekt měnit v závislosti na výši jeho Income Tax. Pro zisk z prodeje rezidenčního majetku je pro rok 2022 stanovena základní sazba ve výši 18 % a progresivní sazba ve výši 28 %. Pro zisk z prodeje ostatních aktiv je stanovena základní sazba 10 % a progresivní sazba 20 %. Progresivní sazba se uplatní v případě, že výše základu daně u Income Tax v součtu se základem daně u Capital Gain Tax převyší částku £50,271.¹⁰⁹ Stejně jako u Income Tax může daňový subjekt uplatnit Capital Gain Personal Allowance ve výši 12 300 liber.¹¹⁰

4.1.3 Stamp Duty

Dalším druhem daně, kterou české právo nezná, je Stamp Duty neboli kolkovné. Stamp Duty je formou daně, která postihuje převody kapitálového majetku, konkrétně věci nemovité (Stamp Duty Land Tax) nebo vybrané cenné papíry (Stamp Duty nebo Stamp Duty Reserve Tax).¹¹¹ Sazby u Stamp Duty Land Tax jsou progresivní a pohybují se od 5 % do 12 %. Sazby u Stamp Duty Reserve Tax a Stamp Duty jsou stanovené od 0,5 % do 1,5 % podle typu transakce. Cenné papíry, na které se Stamp Duty nebo Stamp Duty Reserve Tax bude vztahovat, musí naplnit definici převoditelného cenného papíru; *stock, marketable securities* nebo *chargeable securities* dle Finance Act 1999 a Finance Act 2003.¹¹²

4.1.4 Corporation Tax

Corporation Tax jako obdoba české daně z příjmů právnických osob je upravena především předpisem Corporation Tax Act 2009. Dle článku 2. Corporation Tax Act 2009 jsou

¹⁰⁹ GOVERNMENT UK. Capital Gains Tax: what you pay it on, rates and allowances. *Gov.uk* [online]. © 2022a [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/capital-gains-tax/print>

¹¹⁰ POPE, Thomas a Tom WATERS. *A survey of the UK tax system* [online]. London: Institute for Fiscal Studies, 2016, s. 24–35 [cit. 2020-10-28]. Dostupné z: https://ifs.org.uk/sites/default/files/output_urlfiles/bn09.pdf

¹¹¹ Tamtéž, s. 27–28.

¹¹² HM REVENUE & CUSTOMS. Guidance Pay Stamp Duty Reserve Tax. In: *Gov.uk* [online]. 16. 12. 2021 [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/guidance/pay-stamp-duty-reserve-tax>

předmětem Corporation Tax veškeré příjmy (*income and other chargeable gains*),¹¹³ které právnická osoba obdržela za předcházející účetní období. Základ daně pak tvoří tyto příjmy ponížené o výdaje vynaložené na řízení dané korporace (*deduct the costs of running your business from your profits*).¹¹⁴ Sazba daně u Corporation Tax je jednotná, lineární a činí 19 %.¹¹⁵

4.1.5 Value Added Tax

Value Added Tax je daní nepřímou a funguje na stejném principu jako česká daň z přidané hodnoty. Z důvodu harmonizace nepřímých daní na úrovni Evropské unie je i britská právní úprava Value Added Tax unijní legislativou silně ovlivněna. Základní předpis, který Value Added Tax ve Velké Británii upravuje, je The Value Added Tax Act 1994.

Předmětem Value Added Tax je dle článku 2 zákona Value Added Tax Act: (1) *supply of goods or services in the United Kingdom (including anything treated as such a supply)* a (2) *importation of goods into the United Kingdom*. Průběh a pravidla zdanění uvedených plnění jsou obdobná jako pravidla platící v českých podmínkách pro daň z přidané hodnoty. Sazby Value Added Tax jsou ve Velké Británii následující; základní sazba 20 % (většina zboží a služeb), snížená 5 % (vybrané zboží a služby) a nulová sazba 0 % (služby a zboží privilegované z důvodu veřejného zájmu – dětské oblečení, potraviny).¹¹⁶

4.2 Daňové povinnosti vydavatele tokenů

Stejně jako v části třetí bude tato kapitola rozdělena dle obecné klasifikace tokenizace na utility tokenizaci, security tokenizaci a hybrid tokenizaci. Jednotlivé kategorie budou v následujících řádcích analyzovány z pohledu platné právní úpravy Velké Británie se zaměřením na zjištění daňových povinností vydavatele tokenů.

¹¹³ Viz článek 2, Corporation tax Act 2009

¹¹⁴ GOVERNMENT UK. Corporation Tax rates and reliefs. *Gov.uk* [online]. © 2022b [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/corporation-tax-rates/allowances-and-reliefs>

¹¹⁵ POPE, Thomas a Tom WATERS. *A survey of the UK tax system* [online]. London: Institute for Fiscal Studies, 2016, s. 28–29 [cit. 2020-10-28]. Dostupné z: https://ifs.org.uk/sites/default/files/output_urlfiles/bn09.pdf

¹¹⁶ GOVERNMENT UK. VAT rates. *Gov.uk* [online]. © 2022d [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/vat-rates>

4.2.1 Utility tokenizace

Utility tokenizace má za cíl poskytnout novým držitelům přístup k určité službě nebo produktu, na základě toho je k utility tokenům přístupováno i z hlediska daňových právních předpisů. Daňové povinnosti se týkají zejména fáze distribuční, nikoli technologické.

Jak bylo zmíněno v kapitole 2.1.2.2, úprava utility tokenů a jejich právní definice v britském právním řádu neexistuje, pro zjištění jejich daňových aspektů je proto nutné postupovat analogicky.

Pokud je vydavatelem utility tokenů fyzická osoba a chce využít tokenizaci v rámci svého podnikání, bude zatížen především Income Tax. Jelikož utility tokeny nemají v rámci Income Tax vlastní daňový režim, musí kopírovat režim služeb nebo produktů, které reprezentují. Příjem z prodeje produktů a nabídky služeb podnikajících fyzických osob je zařazen pod dílčí základ daně *trading income*.¹¹⁷ Základ daně se vypočítá jako příjem z aktivit podnikatele ponížený o výdaje na jeho podnikání.¹¹⁸ Stejně jako příjem z prodeje produktů nebo nabídky služeb je i příjem z prodeje utility tokenů řazen pod pravidla zdanění *trading income* a uplatní se progresivní daňové sazby rozepsané o kapitolu výše.

Daň Capital Gain Tax se na vydavatele tokenů nevztahuje, jelikož jde o distribuci nových tokenů, nikoliv o jejich držbu, a nedochází tedy k žádným kapitálovým výnosům. Situace bude odlišná, když utility tokeny bude prodávat z *druhé ruky* jejich příjemce dalším zájemcům.

Jakmile je vydavatelem tokenů právnická osoba, není uplatněna Income Tax, ale Corporation Tax, princip však zůstává stejný. Poněvadž ani Corporation Tax Act nepracuje s pojmem utility token, je s příjmy získanými z distribuce utility tokenů zacházeno jako s příjmy získanými z prodeje produktů nebo nabídky služeb, které tokeny reprezentují. Základ daně tak tvoří příjmy získané distribucí utility tokenů ponížené o výdaje vynaložené na řízení právnické osoby a sazba daně je 19 %.

Value Added Tax se může týkat jak osob fyzických, tak osob právnických, není však překvapením, že Value Added Tax Act opět pojem utility tokenů nezná, a tudíž je třeba

¹¹⁷ Viz článek 5 zákona Income tax (trading and other income) act 2007.

¹¹⁸ GOVERNMENT UK. VAT rates. *Gov.uk* [online]. © 2022d [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/vat-rates>

v britské právní úpravě hledat nástroj nejpodobnější. Stejně jako v České republice to je poukaz neboli voucher.

Úprava voucherů/poukazů je obsažena v příloze 10B k zákonu Value Added Tax Act 1994 a je téměř totožná s úpravou poukazu obsaženou v českém zákoně o DPH. Autor proto odkazuje na kapitolu 3.2.1 této práce, kde je problematika jednoúčelových a víceúčelových poukazů rozebrána podrobněji.¹¹⁹ Rozdílné jsou pouze jednotlivé sazby uplatňující se na zdanitelná plnění.

4.2.2 Security tokenizace

Jak bylo zmíněno výše, britská právní úprava vymezuje security tokeny jako takové tokeny, které naplňují definici investičního nástroje (*Specified Investments*) dle britského zákona The Financial Services and Markets Act 2000 (Regulated Activities) Order 2001 neboli RAO. Na rozdíl od úpravy české (ZKPT), která investiční nástroje vykládá úžeji než unijní legislativa MiFID II, ve Velké Británii platí opak. I přestože je MiFID II přílohou k zákonu RAO, samotný RAO vymezuje investiční nástroje neboli *Specified Investments* samostatně v části třetí s názvem *Specified Investments*.¹²⁰

Širší vymezení investičních nástrojů podle RAO má za důsledek, že i když security token nemusí splňovat definici investičního nástroje podle MiFID II, stále bude ve Velké Británii považován za investiční nástroj a bude s ním tak zacházeno. FCA ve svém Guidance on Cryptoassets tento přístup potvrdila a z její praxe je zřejmé, že tento přístup i praktikuje.¹²¹ FCA si je vědoma, že diverzifikovanost tokenů ztěžuje možnost token přesně podřadit pod konkrétní kategorii investičních nástrojů nebo případně vymezit hranici mezi security tokeny a ostatními tokeny. Proto také v již zmíněném Guidance on Cryptoassets představila FCA řadu znaků a nástrojů, jak security token poznat, případně zařadit do příslušné kategorie.¹²² Pokud security tokeny vykazují alespoň jeden z následujících znaků: (1) držitelé z držby tokenu plynou práva na dividendu nebo jinou formu odměny, (2) držitelé z držby tokenu plynou právo hlasovací nebo jiná forma účasti na řízení vydavatele tokenů, (3) pokud je token nazván utility

¹¹⁹ Viz příloha 10B k zákonu Value Added Tax Act 1994.

¹²⁰ Viz část třetí – Specified Investment zákona The Financial Services and Markets Act 2000 (Regulated Activities) Order z roku 2001.

¹²¹ FINANCIAL CONDUCT AUTHORITY. *Guidance on Cryptoassets* [online]. London: Financial Conduct Authority, 2019, s. 3–4 [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <https://www.fca.org.uk/publication/policy/ps19-22.pdf>

¹²² Tamtéž, s. 20–21.

tokenem, ale vykazuje investiční potenciál, (4) token je převoditelný a obchodovatelný na burzách kryptoaktiv, je dle FCA vysoká pravděpodobnost, že security token naplní definici některé z Specified Investment dle RAO.

Je zřejmé, že se distribuce security tokenů (které jsou v právním režimu *shares nebo debt instruments* dle RAO) týká především právnických osob. Income Tax nebo Capital Gain Tax tak pro vydavatele tokenů není ničím, čím se musí zabývat. Nemusí se však zabývat ani Corporation Tax, jelikož příjem z distribuce nově vydaných akcií (*equity funding*) nebo příjem z distribuce jiných investičních nástrojů (například *debt funding*) není příjmem, jehož by se Corporation Tax týkala.¹²³ Z toho vyplývá, že ani příjem z distribuce security tokenů nemusí vydavatel tokenů danit.

Vydavatel security tokenů se vyhne i Value Added Tax. Dle přílohy číslo 9 (*Exemptions*) k předpisu Value Added Tax Act 1994 se Value added tax neuplatní na; *The issue, transfer or receipt of, or any dealing with, any security or secondary security being – (a) shares, stocks, bonds, notes (other than promissory notes), debentures, debenture stock or shares in an oil royalty*¹²⁴, tudíž stejně tak se neuplatní na vydání a distribuci security tokenů.

Další daní, která vydavateli security tokenů může přijít na mysl, je Stamp duty.¹²⁵ I přestože prodej a transfer security tokenů, které naplňují definici *stock, marketable securities* nebo *chargeable securities* dle Finance Act 1999 a Finance Act 2003, dani Stamp Duty nebo Stamp Duty Reserve Tax podléhají, prvotní distribuce cenných papírů/security tokenů je z daňové povinnosti vyňata.¹²⁶

4.2.3 Hybrid tokenizace

Poněvadž HMRD ani FCA ve svých pokynech nevymezují přesnou linii mezi utility tokeny a security tokeny, je mnoho tokenů, které vykazují znaky obou kategorií a je obtížné pro ně zvolit správný daňový režim. Takové tokeny je nutné zkoumat opět case-by-case a za

¹²³ VALENTINE, Sara. Corporate law 101s: capital contributions into UK companies. In: *Osborneclerke.com* [online]. 24. 3. 2017 [cit. 2022-11-01]. Dostupné z: <https://www.osborneclarke.com/insights/corporate-law-101s-capital-contributions-into-uk-companies>

¹²⁴ Viz § 6 skupina 5, část II. přílohy č. 9 k zákonu Value Added Tax Act 1994.

¹²⁵ SCHMIDT, Niklas et al. *Taxation of Crypto Assets* [online]. Alphen aan den Rijn: Wolters Kluwer, 2021 [cit. 2022-11-02]. ISBN 978-94-035-2350-7. Dostupné z: <https://www.gibsondunn.com/wp-content/uploads/2021/05/Fryer-English-United-Kingdom-Taxation-of-Crypto-Assets-Wolters-Kluwer-11-13-2020.pdf>

¹²⁶ GOVERNMENT UK. VAT rates. *Gov.uk* [online]. © 2022d [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/vat-rates>

pomoci FDA guidance a předpisů RAO vyvodit, zda lze token považovat za *specified investment*, či nikoli, a token je v daňovém režimu utility tokenů.¹²⁷

4.3 Problematické otázky související se zdaněním procesu tokenizace ve Velké Británii

Stejně jako v případě České republiky spatřuje autor problém v nedostatečně zpracované právní úpravě, a to jak obecné, tak daňové. Například pokud bude vydavatel distribuovat své utility tokeny, bude se potýkat s otázkou, zda u Value Added Tax budou jeho tokeny sdílet režim s poukazy. Vydavatel security tokenů si na druhé straně nebude jist, zda v případě, že se svým tokenem spojí benefit ve formě služby nebo produktu, nebude zařazen do daňového režimu utility tokenů. Jelikož však daňový režim utility tokenů není nikde v britském právním řádu upraven a je pouze analogicky odvozen, může to pro vydavatele security tokenů znamenat další nepředvídatelnou situaci a komplikace v jeho podnikání.

¹²⁷ SCHMIDT, Niklas et al. *Taxation of Crypto Assets* [online]. Alphen aan den Rijn: Wolters Kluwer, 2021 [cit. 2022-11-02]. ISBN 978-94-035-2350-7. Dostupné z: <https://www.gibsondunn.com/wp-content/uploads/2021/05/Fryer-English-United-Kingdom-Taxation-of-Crypto-Assets-Wolters-Kluwer-11-13-2020.pdf>

5 Daňové aspekty procesu tokenizace z pohledu americké právní úpravy

V páté části se autor zaměří na přístup ke zdanění vydavatele tokenů z pohledu Spojených států amerických. Nejdříve bude opět představena daňová soustava a stručně budou popsány daně, které mohou být relevantní pro subjekty uskutečňující tokenizaci. Dále budou stejně jako ve dvou předchozích částech postupně rozebrány utility, security a hybrid tokenizace z pohledu amerických daňových povinností.

5.1 Daňová soustava Spojených států amerických

Základním principem americké daňové soustavy je striktní rozdělení federální a státní úrovně zdanění (případně ještě lokální). Každý stát má svou vlastní pravomoc vybírat daně a federální vláda nemá právo do státních daní zasahovat. Kromě úrovně federální a státní existuje ve Spojených státech amerických i třetí vrstva zdanění, a to na úrovni lokální. Místní samosprávy/obce/regiony si v rámci státních pravidel mohou dotvářet místní daňové režimy (samozřejmě podřízené státnímu a federálnímu daňovému řádu).¹²⁸

Na federální úrovni jsou nejpodstatnější Income Tax, Corporate Tax, Capital Gain Tax, Estate and Gift tax, na státní pak Sales Tax, Excise Taxes a Income Tax a na úrovni místních samospráv to budou Property Taxes nebo Licensing Fees.¹²⁹

Vydavatel tokenů musí zkoumat, zda je jeho počínání předmětem především Income Tax, Capital Gain Tax, Corporate Tax nebo Sales Tax. Proto budou tyto druhy daní níže stručně rozebrány.

5.1.1 Income Tax

Dříve než bude popsána federální Income Tax, je vhodné zdůraznit, že ve Spojených státech existuje Income Tax (jako nástavba k federální Income Tax) i na úrovni státní a lokální. Na úrovni státní je Income Tax poměrně běžná,¹³⁰ z důvodu rozdílných úprav však bude v této práci rozebrána pouze Income Tax na úrovni federální.

¹²⁸ CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Overview of the Federal Tax System in 2022* [online]. Washington: Congressional Research Service, 2022 [cit. 2022-11-05]. Dostupné z: <https://sgp.fas.org/crs/misc/R45145.pdf>

¹²⁹ Tamtéž.

¹³⁰ Státy, které nemají žádnou formu státní Income Tax, jsou pouze Alaska, Florida, New Hampshire, Nevada, Tennessee, Texas, a Washington.

Federální daně jsou komplexně upraveny v Internal Revenue Code, který tvoří 26. část (title) United States Code (Federálního zákoníku Spojených států).¹³¹ Income Tax je upravena v Internal Revenue Code v hlavě první (Subtitle A – Income tax).¹³² Předmětem daně Income Tax je příjem daňového subjektu. Příjem (Gross Income) je definován v článku 61 Internal Revenue Service jako *Except as otherwise provided in this subtitle, gross income means all income from whatever source derived, including (but not limited to) the following items (1) Compensation for services, including fees, commissions, fringe benefits, and similar items; (2) Gross income derived from business; (3) Gains derived from dealings in property; (4) Interest; (5) Rents; (6) Royalties; (7) Dividends etc...*¹³³ Základ daně tvoří Gross Income poníženy o dovolené srážky/odpočty (*deductions*) – jde zejména o různé formy slevy na dani¹³⁴ nebo výdaje vynaložené na získání příjmu.¹³⁵

Sazba federální Income Tax je progresivní a pohybuje se v rozmezí od 10 % do 37 % v závislosti na výši základu daně.¹³⁶

5.1.2 Capital Gain Tax

Zvláštním typem Income Tax daně pro fyzické osoby je ve Spojených státech amerických Capital Gain Tax. Na rozdíl od britské úpravy, kde Capital Gain Tax stojí mimo úpravu Income tax a je samostatným druhem daně, ve Spojených státech amerických je Capital Gain Tax upravena v rámci Income Tax daně v hlavě první Internal Revenue Codu a má vůči Income Tax pouze speciální režim.

Stejně jako ve Velké Británii je ve Spojených státech amerických předmětem Capital Gain Tax příjem z prodeje kapitálového majetku. Základ daně je pak zisk z prodeje kapitálového majetku v momentě prodeje, tedy příjem z prodeje snížený o kapitálovou

¹³¹ United State Code nebo Federální zákoník Spojených států je oficiální kodifikací všech federálních zákonů USA. United State Code se dělí na 54 částí/titles (podle některých zdrojů pouze 53 částí, protože 53. část není doposud dokončena) a pokrývá celý federální právní řád.

¹³² Viz United State Code. Dostupné z <https://uscode.house.gov/browse/&edition=prelim>

¹³³ Viz článek 61 zákona Internal Revenue Code

¹³⁴ Například Standard Deduction, obdoba české slevy na poplatníka s tím rozdílem, že se nesnižuje výsledná daňová povinnost, ale základ daně. Standard Deduction pro jednotlivce v USA v roce 2022 činí 12 950 USD.

¹³⁵ Viz článek 63 zákona Internal Revenue Code

¹³⁶ INTERNAL REVENUE SERVICE. IRS provides tax inflation adjustments for tax year 2022. In: *Irs.gov* [online]. 10. 11. 2021 [cit. 2022-11-05]. Dostupné z: <https://www.irs.gov/newsroom/irs-provides-tax-inflation-adjustments-for-tax-year-2022>

ztrátu/výdaje na koupi kapitálového majetku.¹³⁷ Daňové sazby se u Capital Gain Tax pohybují od 0 % do 20 % v závislosti na typu kapitálového majetku a stejně jako ve Velké Británii rozhoduje o výsledné sazbě výše základu daně běžné Income Tax.¹³⁸

5.1.3 Corporate Tax

Corporate Tax je stejně jako Income Tax upravena v hlavě první (Subtitle A) Internal Revenue Codu a jejím předmětem je příjem právnických osob. Důležitým specifikem americké daňové soustavy je, že ne všechny podnikající právnické osoby daní v režimu Corporate Tax. Většina korporací ve formě LLCs¹³⁹, a dokonce některé Corporations¹⁴⁰ jsou z daňového pohledu pouze *a pass-through entity*, tzn. že příjem není daněn na úrovni právnické osoby, ale pouze skrze právnickou osobu prochází a je daněn na úrovni fyzické osoby (v rámci Income Tax, jak byla popsána výše), která za společností stojí.

Příklad: Pan Novák podniká se společností Novak LLC a za účetní období za prodej svých služeb obdrží 100 000 USD. Protože je Novak LLC z daňového hlediska pouze a pass-through entity, příjem se nedaní v rámci daňového přiznání ke Corporate Tax společnosti, ale v rámci daňového přiznání k Income Tax pana Nováka jako fyzické osoby.¹⁴¹

V případě, že právnická osoba daní v režimu C Corporation, je pak princip zdanění obdobný režimu daně z příjmu právnických osob v České republice. Společnost daní veškeré příjmy ponížené o výdaje vynaložené na dosažení oněch příjmů. Dochází pak ke klasickému dvojímu zdanění příjmu právnických osob, kdy první zdanění probíhá na úrovni příjmu právnické osoby a druhé na úrovni výplaty dividend/zisku společníkům společnosti.¹⁴²

¹³⁷ CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Overview of the Federal Tax System in 2022* [online]. Washington: Congressional Research Service, 2022 [cit. 2022-11-05]. Dostupné z: <https://sgp.fas.org/crs/misc/R45145.pdf>

¹³⁸ INTERNAL REVENUE SERVICE. Topic No. 409 Capital Gains and Losses. *Iris.gov* [online]. © 2022 [cit. 2022-11-05]. Dostupné z: <https://www.irs.gov/taxtopics/tc409>

¹³⁹ Paralela k českým společnostem s ručením omezeným, avšak s mnohem výraznějšími prvky osobní společnosti.

¹⁴⁰ Paralela k českým akciovým společnostem. Dle daňového režimu, který si zvolí, se rozdělují na S Corporations a C Corporations. S Corporations jsou stejně jako většina LLCs pouze *a pass-through entities* a příjem se daní na úrovni fyzických osob.

¹⁴¹ Situace může být komplikovanější, protože i LLCs si mohou zvolit režim zdanění jako C Corporation, tedy režim typické daně z příjmu právnické osoby, pro účely této práce však vystačí tvrzení, že příjem většiny LLCs je daněn na úrovni Income Tax fyzických osob.

¹⁴² CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Overview of the Federal Tax System in 2022* [online]. Washington: Congressional Research Service, 2022, s. 10–11 [cit. 2022-11-05]. Dostupné z: <https://sgp.fas.org/crs/misc/R45145.pdf>

Pro výpočet výsledné Corporate Tax se používá poměrně běžný vzorec: $Taxes = [(Total\ Income - Deductible\ Expenses) \times Tax\ Rate] - Tax\ Credits$.¹⁴³ Pravidla pro uplatnění výdajů (Deductible Expenses) obsahuje Internal Revenue Code¹⁴⁴ stejně jako seznam daňových zvýhodnění (Tax Credits).¹⁴⁵ Daňová sazba je lineární a činí 21 %.

5.1.4 Sales Tax

Sales Tax jsou typem nepřímé daně, fungující na principu Value Added Tax neboli daně z přidané hodnoty. Postihují prodej zboží a služeb typicky v momentu uskutečnění daného plnění. Ve Spojených státech amerických však neexistuje úprava Sales Tax na federální úrovni, pouze na úrovni státní, případně lokální. Neexistuje tedy jednotná standardní sazba aplikovatelná napříč státy, ale každý stát (případně region) má v oblasti Sales Tax svůj režim a vlastní sazby.¹⁴⁶ Sazby se pohybují většinou od 3 % do 7,25 %.¹⁴⁷

5.2 Daňové povinnosti vydavatele tokenů

Stejně jako v části třetí a čtvrté budou daňové povinnosti vydavatele tokenů rozebrány ve třech potenciálních variantách tokenizace; (1) utility tokenizace, (2) security tokenizace a (3) hybrid tokenizace.

5.2.1 Utility tokenizace

Jak bylo rozebráno v kapitole 2.2.2.3, federální úřady Spojených států amerických pojaly k tokenům přístup *substance over the form*, což má za důsledek, že spíše než vytváření nových právních předpisů a nových právních kategorií pro různé druhy tokenů preferují úřady zařazení tokenů do existujících tříd právních statků. Takový přístup sdílí i Federal Revenue Service.

Dle Notice 2014–2021, které vydala IRS v roce 2014, je z daňového hlediska s kryptoaktivy zacházeno následovně: *For federal tax purposes, virtual currency is treated as property. General tax principles applicable to property transactions apply to transactions*

¹⁴³ Tamtéž.

¹⁴⁴ Viz článek 161–162 zákona Internal Revenue Code

¹⁴⁵ Viz článek 38 a násl. zákona Internal Revenue Code

¹⁴⁶ KPMG. United States – Indirect Tax Guide. *Home.kpmg* [online]. Amstelveen: KPMG, 2022 [cit. 2022-11-07]. Dostupné z: <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2018/10/united-states-indirect-tax-guide.html>

¹⁴⁷ Například stát Californie má standardní sazbu 7,25 %, zatímco státy Alaska, Oregon, New Hampshire, Delaware, and Montana nemají Sale tax vůbec zavedenou.

using virtual currency.¹⁴⁸ Převod a distribuce tokenů jsou tak považovány za převod majetku, jehož daňové důsledky závisí na reálné tržní hodnotě tokenu a účelu vydání tokenu (investiční nástroj vs. služba/produkt). Jelikož utility tokeny pouze reprezentují určitou službu nebo produkt, přistupuje k nim IRS dle postojů *substance over the form* obdobně.

Zatímco v rámci technologické části tokenizace vydavatelé žádné daňové povinnosti nevznikají, v rámci distribuční části je distribuce tokenů (za peníze, kryptoměnu nebo jiný majetek) považována za prodej majetku podléhajícího dani z příjmu. V souladu s tím vydavatel obecně účtuje příjem plynoucí z distribuce utility tokenů a daný příjem je předmětem Income Tax nebo Corporate Tax v závislosti na formě podnikání vydavatele. Protože tokeny jsou téměř vždy charakterizovány jako nehmotný majetek, je důležité určit, zda příjem z distribuce je charakterizován jako *sales income, royalty income nebo services income*.

V roce 1998 novelizovala IRS Internal Revenue Code o tzv. Treasury Regulations článek 1.861-18 (také známý jako Software Regulations), jež mají za cíl poskytnout metodický rámec pro stanovení charakteru příjmu z převodu nehmotného majetku.¹⁴⁹ Podle onoho rámce může být takový příjem klasifikován jako příjem z: (1) prodeje autorských práv (*the sale of the copyright rights*); (2) licence na autorská práva (*the license of copyright rights*); (3) prodeje předmětu chráněného autorským právem (*the sale of a copyrighted article*); (4) pronájmu předmětu chráněného autorským právem (*the lease of a copyrighted article*); (5) poskytování služeb souvisejících s počítačovým programem (*the provision of services related a computer program*); nebo (6) poskytování know-how souvisejícího s počítačovým programem (*the provision know-how related to a computer program*).¹⁵⁰

I přesto, že byla Software Regulations vydána dlouho před tím, než technologie DLT spatřila světlo světa, lze ji využít jako výchozí bod pro určení charakteru zdroje příjmu z distribuce utility tokenů. Distribuce utility tokenů je tak dle autora charakterizována jako prodej inventáře vytvořeného vydavatelem a je možno ji analogicky podřadit pod prodej nehmotného majetku, který má znaky předmětu chráněného autorským právem (*copyrighted*

¹⁴⁸ INTERNAL REVENUE SERVICE. *Notice 2014-21* [online]. Washington: Internal Revenue Service, 2014 [cit. 2022-11-08]. Dostupné z: <https://www.irs.gov/pub/irs-drop/n-14-21.pdf>

¹⁴⁹ Viz článek 1.861-18 zákona Internal Revenue Code

¹⁵⁰ KBF. *Tax Classification Of Digital Transactions* [online]. Seattle: KBF Certified Public Accountants, 2021, s. 6 [cit. 2022-11-08]. Dostupné z: https://kbfcpa.com/wp-content/uploads/2021/06/Whitepaper_Tax_Classification-part1-REV.pdf

article), a sdílet tak daňový režim prodeje předmětu chráněného autorským právem (*the sale of copyrighted article*).¹⁵¹

Jelikož příjem z prodeje předmětu chráněného autorským právem (*copyright article*) je považován za běžný příjem z podnikání ((2) *Gross income derived from business*)¹⁵² dle článku 61. zákona Internal Revenue Code, je dle autora i příjem z distribuce utility tokenů daněn jako běžný příjem z podnikání. V závislosti na formě podnikání a výši základu daně se poté uplatní relevantní daňové sazby (zmíněné v kapitole Daňová soustava Spojených států amerických).

Nově vytvořené utility tokeny nejsou obecně drženy vydavatelem jako kapitálové aktivum, tudíž i výnosy z jejich distribuce nepodléhají Capital Gains Tax. Stejně jako v UK může být situace odlišná, pokud jsou utility tokeny přeprodávány z *druhé ruky* jejich příjemci.

Kromě federálních daní (jak bylo výše popsáno, hlavně daně z příjmu) se však vydavatel utility tokenů musí zabývat i státními a lokálními daněmi, především pak státními Sales Taxes, Use Taxes, případně Gift Taxes. Nejdůležitější roli z hlediska daňové zátěže pro vydavatele utility tokenů hraje Sales Tax. Kvůli rozdílné úpravě napříč Spojenými státy zůstane autor pouze u obecného tvrzení, že právě použití tokenu je dle většiny státních právních úprav v USA považováno za zdanitelné plnění a povinnost zaplatit Sales Tax vzniká v momentě využití daného utility tokenu.¹⁵³

5.2.2 Security tokenizace

Zcela odlišné daňové povinnosti má vydavatel security tokenů. Zatímco u utility tokenů neexistuje stanovený postup, jak utility token rozpoznat, a zůstává tak pouze zbytkovou kategorií, u níž je nutné použití analogického výkladu pro upřesnění daňových povinností s ní spjatých, na vymezení a rozpoznání security tokenů se federální úřady USA shodly na konkrétním postupu a na konkrétních nástrojích.

Druhy a typy *securities* jsou definovány v 15. části United States Code v hlavě *2B Securities and Trust indentures* v §77 a) *Definitions*.¹⁵⁴ Paragraf ve svém prvním odstavci

¹⁵¹ Tamtéž.

¹⁵² Viz článek 61 zákona Internal Revenue Code

¹⁵³ GT ALERT. Token Issuers and Purchasers, Beware: The IRS May Tax Each Time Tokens are Used In: *Gtlaw.com* [online]. 28. 3. 2018 [cit. 2022-11-08]. Dostupné z: <https://www.gtlaw.com/en/insights/2018/3/token-issuers-and-purchasers-beware-the-irs-may-tax-each-time-tokens-are-used>

¹⁵⁴ Kodifikace Securities Act z roku 1933 a Securities Exchange Act z roku 1934

obsahuje výčet druhů investičních nástrojů, které lze pod pojem *security* zařadit. Výčet investičních nástrojů je ale pojat velice široce a mezi investičními nástroji považovanými za *securities* jsou zařazeny i *catch-all* kategorie, jako jsou například *investment contracts*. Jelikož o konkrétních znacích *securities* zákon již mlčí, bylo v minulosti velice obtížné rozpoznat, na jaké nástroje je zákon ještě aplikovatelný, na jaké ale nikoli. Řešení přineslo rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojených států amerických v roce 1946 *SEC v. Howey*.¹⁵⁵ Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí představil tzv. *Howey test*, nástroj pro určení, zda se transakce kvalifikuje jako *investment contract*, potažmo *security*, a podléhá tak regulaci dle zákona Security Act z roku 1933 a Security Exchange Act z roku 1934.¹⁵⁶

S přístupem *substance over the form* Nejvyšší soud definoval v rámci *Howey testu* *investment contract* jako jakýkoli nástroj (1), do kterého osoba investuje finanční prostředky (*a person invests money*), (2) finanční prostředky musí být investovány do společného podniku (*in a common enterprise*), (3) s očekáváním zisku (*with a reasonable expectation of profits*), (4) zisk je odvozen od podnikatelského či manažerského úsilí jiných (*coming solely from the efforts of others*).¹⁵⁷ *Howey test* v průběhu let nabyl quazi zákonné postavení a je základním pilířem amerického finančního práva.

Používání a aplikaci *Howey testu* na kryptoaktiva potvrdila Security Exchange Commission svým hlášením o aplikaci amerických zákonů na kryptoaktivum DAO v roce 2017, v jehož rámci shledala kryptoměnu DAO *investment contractem* na základě splnění všech bodů *Howey testu*.¹⁵⁸

Pokud tedy token naplní definici *investment contract* dle *Howey testu*, bude s ním zacházeno jako se *securities* a stejně tak bude sdílet i jejich daňový režim. Dle článku 1032 Internal Revenue Code¹⁵⁹ není příjem z distribuce *securities*, konkrétně *stocks* (pod které

¹⁵⁵ Viz *SEC v. W. J. Howey Co.*, 328 U.S. 293 (1946)

¹⁵⁶ DI MASCIO, Valerio. *Regulation of Crypto-Assets Under EU and US Securities Law* [online]. Milano: Università commerciale Luigi Bocconi, 2021 [cit. 2022-11-10]. Dostupné z: https://iris.unibocconi.it/retrieve/e31e10d4-658b-31fb-e053-1705fe0a5b99/Valerio_Di_Mascio_revised_thesis.pdf

¹⁵⁷ HINMAN, William. Digital Asset Transactions: When *Howey* Met Gary (Plastic). In: *Sec.gov* [online]. 14. 6. 2018 [cit. 2022-11-10]. Dostupné z: <https://www.sec.gov/news/speech/speech-hinman-061418>

¹⁵⁸ SECURITIES AND EXCHANGE COMMISSION. SECURITIES EXCHANGE ACT OF 1934: Release No. 81207. In: *Sec.gov* [online]. 25. 7. 2017 [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://www.sec.gov/litigation/investreport/34-81207.pdf>

¹⁵⁹ Viz článek 1032 zákona Internal Revenue Code

security tokeny zařadíme), předmětem Corporate Tax. Tudíž ani tvorba a distribuce security tokenů neukládá vydavateli tokenů v USA žádné povinnosti vyplývající z daně z příjmu.¹⁶⁰

Uplatnění Sales Taxes a dalších nepřímých daní na distribuci security tokenů podléhá stejně jako u utility tokenů rozdílným právním úpravám napříč Spojenými státy. I přesto lze dle autora vyslovit závěr, že Sales Taxes ani další nepřímé daně se na distribuci security tokenů neuplatní z důvodu nemožnosti podřadit prodej finančních nástrojů pod prodej zboží. Distribuce tokenů tak není shledána zdanitelným plněním dle jednotlivých státních předpisů, příkladem může být úprava ve státu Kalifornie obsažená v California Revenue and Taxation Code: „*SECURITIES– The sale of stocks, bonds, and other securities including memberships in limited liability companies are not subject to sales or use taxes because they are not considered to be sales of tangible personal property.*“¹⁶¹

5.2.3 Hybrid tokenizace

Stejně jako v případě jurisdikce britské nebo české se jistě najde mnoho tokenů naplňujících definiční vlastnosti utility tokenů i security tokenů zároveň. Na federálních úřadech USA pak je, aby případ od případu rozlišily, zda token naplňuje všechny body Howey testu. K tokenu tak má být přistupováno jako k security tokenu, nebo naopak Howey test nenaplňuje a je brán jako utility token včetně všech jeho daňových implikací.

5.3 Problematické otázky související se zdaněním procesu tokenizace ve Spojených státech amerických

Zatímco díky bohaté judikatuře a nástroji z této judikatury vzešlém (Howey test) je hranice mezi security a utility tokeny poměrně kvalitně vymezena, chybí dle autora v USA podrobnější úprava utility tokenů jako takových. Vydavatel tokenů či daňové úřady dokáží rozpoznat, co je utility token a co je security token, ale v případě utility tokenů pro ně nedostatek právní úpravy může vyústit v neschopnost aplikace správné právní normy, případně

¹⁶⁰ SHAKOW, J. David. *The Tax Treatment of Tokens: What Does It Betoken?* [online]. Philadelphia, University of Pennsylvania Carey Law School, 2017 [cit. 2022-11-10]. Dostupné z: https://scholarship.law.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2944&context=faculty_scholarship

¹⁶¹ Viz Division 2 – Sales and Use Taxes: Exemptions and Exclusions, Part 1 zákona California Revenue and Taxation Code.

v komplikace při snaze použít analogii ze vzdálenějších právních předpisů (jako například Software Regulations, které použil autor této práce).

6 Komparace zahraniční a české daňové legislativy

V poslední části se autor bude zabývat srovnáním přístupu k tokenizaci výše zmíněných jurisdikcí a vymezí základní rozdíly, ve kterých se právní úpravy (především z hlediska daňového práva) liší. Autor se v této části také pokusí vyzdvihnout nástroje, které by dle něj mohly vést k zefektivnění jednotlivých daňových režimů a popsat řešení právní úpravy tokenizace a jejich daňových implikací *de lege ferenda*.

6.1 Vymezení základních rozdílů

Autor konstatuje, že z výše zpracovaných částí této práce je patrné, že všechny tři jurisdikce sdílí přístup preferující aplikaci stávající právní úpravy za použití nižší či vyšší míry analogie namísto vytvoření specifické právní regulace týkající se pouze tokenizace a tokenů jako takových. Za použití principu *substance over the form* jsou tokeny pouze rozřazovány do již existujících tříd právních statků a daňové povinnosti jsou následně odvozovány od třídy, ve které ten či onen token skončí.

Autor zároveň spatřuje obdobné principy v postoji popsaných daňových soustav k jednotlivým druhům tokenů jak u daní přímých, tak u daní nepřímých. Příkladem může být dopad přímých daní, konkrétně daní z příjmu, na jedné straně na utility tokenizace a na druhé straně na security tokenizace. Zatímco u vydavatele utility tokenů je vydavatelův příjem z distribuce oněch tokenů předmětem daně z příjmu jak v USA, UK, tak v ČR téměř vždy, vydavatel security tokenů se dani z příjmu ve všech jurisdikcích zpravidla vyhne. Stejně to je u daní nepřímých, konkrétně Sales Tax, Value Added Tax nebo DPH. Konání vydavatele utility tokenů je považováno za zdanitelné plnění a je předmětem té či oné nepřímé daně, zatímco konání vydavatele security tokenů nikoli, nehledě na jurisdikci.

Co však má na daňové povinnosti klíčový vliv, je způsob rozdělení a klasifikace tokenů do již existujících právních tříd. Právě ve způsobu rozdělení a v klasifikaci lze u vybraných jurisdikcí sledovat značné rozdíly, které v důsledku mohou znamenat i odlišnou míru zdanění. Token XY může být v USA shledán security tokenem, zatímco v UK bude shledán utility tokenem. Rozdílné daňové důsledky jsou dle autora na základě této práce zřejmé.

Největší rozdíly v klasifikaci a způsobu rozdělení autor shledává v následujících bodech:

- (1) Existence konkrétní právní regulace na úrovni EU – MiCA a související předpisy.
- (2) Existence efektivního nástroje pro rozlišení security tokenů a utility tokenů – Howey test.
- (3) Rozkol mezi českou a unijní úpravou týkající se práva kapitálového trhu.

6.2 Možnosti zefektivnění daňových režimů a právní úprava de lege ferenda

Za největší úskalí všech v práci zmíněných daňových režimů lze považovat nedostatek právní úpravy samotných kryptoaktiv. Nedostatek právní úpravy má za důsledek méně kvalitní aplikaci daňových zákonů a nejistotu jak na straně vydavatelů a příjemců tokenů, tak na straně úřadů regulujících tuto činnost. Prvním krokem k zefektivnění je dle autora přijetí právních předpisů, které zakotví a budou definovat kryptoaktiva v právních rádech.

Příkladem snahy o učinění takových kroků může být unijní nařízení MiCA a předpisy s ním související, návrhy Law Commission of England and Wales na tvorbu nové legislativy týkající se digitálních aktiv ve Velké Británii¹⁶² nebo návrh zákona Responsible Financial Innovation Act upravující problematiku kryptoaktiv v USA¹⁶³. S výjimkou unijního legislativního balíčku jsou ostatní předpisy bohužel teprve ve fázi teoretických příprav. Až na základě právních předpisů, které budou upravovat kryptoaktiva v obecném měřítku, lze očekávat, že se kryptoaktivity začnou zabývat i předpisy daňového práva.

Dalším krokem k zefektivnění je dle autora kvalitnější vymezení investičních nástrojů v jednotlivých jurisdikcích, což v důsledku povede ke kvalitnějšímu oddělení security tokenů od utility tokenů. Autor dává za příklad Howey test, který alespoň částečně plní formu nástroje pro určení security tokenu v USA, a má za to, že určitá forma Howey testu by našla své uplatnění i v UK nebo v České republice/Evropské unii.

¹⁶² LAW COMMISSION UK. *Digital Assets: Consultation paper* [online]. London: Law COMMISSION UK, 2022 [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://s3-eu-west-2.amazonaws.com/lawcom-prod-storage-11jxou24uy7q/uploads/2022/07/Digital-Assets-Consultation-Paper-Law-Commission-1.pdf>

¹⁶³ GILLBRAND, Kirsten. *Návrh zákona Responsible Financial Innovation Act* [online]. Digital Asset Bill proposal, 2022 [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://www.gillibrand.senate.gov/imo/media/doc/Lummis-Gillibrand%20Responsible%20Financial%20Innovation%20Act%20%5Bfinal%5D.pdf>

Závěr

I přesto, že od doby vzniku první kryptoměny uběhlo téměř patnáct let, státy napříč celým světem s tvorbou právních předpisů upravujících kryptoaktiva příliš nespíchají, a státy, které mají kryptoaktiva pevně zachycena ve svých právních rádech, by člověk spočítal na prstech jedné ruky. Situace logicky není lepší ani ve specifických odvětvích tohoto digitálního fenoménu jako například tokenizace nebo tokenizace a její daňové dopady.

Shledávám, že technologický pokrok bude vždy napřed před právní regulací a nelze od normotvůrců očekávat, že do roka a do dne od vzniku nové technologie bude celý právní řád novelizován a k samotné problematice bude vydán vlastní zákon, jenž bude rozsahem na úrovni českého občanského zákoníku. Současně si nemyslím, že je nutné či vhodné přísně regulovat každý úsek DLT technologie a všech oblastí s ní souvisejících. Mám však za to, že tu tato technologie existuje již dostatečně dlouhou dobu, aby mohly být na zákonné úrovni zakotveny alespoň její základní definice a základní možnosti využívání.

Cílem práce nebylo ani zdaleka vytvoření komplexního návrhu na úpravu kryptoaktiv, ale pouze popsání střípku této rozsáhlé a multidimenzionální problematiky. I při pouhé analýze specifického úseku problematiky jsem se opakovaně setkával s problémem v podobě nedostatečné regulace již na obecné úrovni. Navzdory neuspokojivé právní úpravě jsem se ve své práci snažil zpracovat všechny mnou v úvodu vytyčené parciální cíle.

- (1) Vymežit kryptoaktiva, definovat pojem tokenizace a rozebrat různé přístupy ke klasifikaci tokenů.
- (2) Na základě stávající právní úpravy České republiky, Velké Británie a Spojených států amerických analyzovat daňové povinnosti vydavatele tokenů v případě tokenizace v té či oné jurisdikci.
- (3) Zhodnotit rozdílné přístupy ke zdanění tokenizace napříč vybranými jurisdikcemi a na základě komparace těchto přístupů navrhnout případné možnosti zlepšení či zpřesnění právní úpravy dopadající dnes na tokenizaci.

Parciálnímu cíli číslo jedna jsem se věnoval především v části první a druhé této práce. V části první jsem definoval termín kryptoaktivum, vymezil rozsah tohoto termínu a odlišil od něj pojem kryptoměna a také pojem token. Definice tokenu mi posloužila jako propojení s druhou částí této práce, kde jsem se již věnoval jejímu hlavnímu tématu, a to tokenizaci a její

právní regulaci. Jelikož je tokenizace definována především tokeny, zaměřil jsem svou pozornost právě na ně. V rámci jednotlivých kapitol druhé části jsem nejdříve vymezil kategorie tokenů dle obecně zastávané klasifikace a poté jsem analyzoval přístup a kategorizaci tokenů z hlediska právní úpravy Evropské unie, Velké Británie a Spojených států amerických.

Druhému parciálnímu cíli byla věnována část třetí, čtvrtá a pátá této práce. Za použití poznatků získaných v části druhé byla na jednotlivé kategorie tokenů ((1) utility tokeny, (2) security tokeny a (3) hybrid tokeny) aplikována pravidla rozdílných daňových soustav se zaměřením na daňové povinnosti vydavatele tokenů. V části třetí byly daňové povinnosti vydavatele tokenů sledovány ve světle české, v části čtvrté britské a v části páté americké daňové soustavy.

V šesté a poslední části mé práce jsem se věnoval parciálnímu cíli číslo tři, kde jsem zhodnotil a porovnal přístupy tří výše zmíněných daňových soustav a zaměřil jsem se na jejich nedostatky. Zatímco jsem shledal, že daňové soustavy fungují na stejných principech a k již zařazeným utility, security i hybrid tokenům budou přistupovat obdobně, rozdíl bude spočívat právě ve formě zařazení, v nástrojích k tomu používaných a klasifikaci tokenů obecně.

Pokud jde o doplňující cíl této práce, a to zodpovězení v úvodu stanovené hypotézy – *„Zda může vydavatel tokenů na základě volby druhu tokenů a jurisdikce ovlivnit daňové povinnosti, které mu z tokenizace vyplývají“*, zastávám dále rozepsaný názor. Co se týká první části hypotézy, z práce jasně vyplývá, že pro odlišné druhy tokenů platí rozdílné daňové režimy v jednotlivých jurisdikcích, tudíž vydavatel výběrem druhu svých tokenů své daňové povinnosti ovlivnit může. Zůstává však otázkou, zda nedostatek právní úpravy a s tím související nižší míra právní jistoty bude pro vydavatele výhodou, nebo nevýhodou. Mám za to, že nedostatečná úprava a neexistence nástrojů k efektivnímu rozdělení utility a security tokenů může vydavatele tokenů svádět ke snaze zneužít absenci této úpravy, a to vydáváním svých tokenů za jiné, než ve skutečnosti jsou, z důvodu vyhnutí se daňovým povinnostem, nebo vyhnutí se jiným formám regulace. S tím souvisí i odpověď na druhou část hypotézy. Protože každá jurisdikce používá pro klasifikaci tokenů odlišné techniky, může výběr jurisdikce hrát zásadní rozdíl ve výsledných daňových povinnostech pro vydavatele tokenů i přesto, že se na první pohled zdají postoje tří zmíněných daňových soustav ke kryptoaktivům obdobné.

Domnívám se, že klíčem k zefektivnění daňového rámce pro tokenizaci a tokeny z ní vzešlých je zachycení a definice nových termínů v právních rádech. Vzhledem k tomu, že

kryptoaktiva a tokeny mají mnohdy přeshraniční dosah, je dle mého názoru nutné, aby na vymezení základních termínů jednotlivé jurisdikce spolupracovaly a snažily se o nalezení co možná nejvyšší shody. Jakmile budou právní řády obsahovat základní definice týkající se DLT technologie, bude aplikace daňových předpisů na tokenizaci a tokeny či případná novelizace takových předpisů výrazně snazší.

Seznam zkratek

AML zákon	Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti.
CFTC	Commodity Trading Futures Commission
ČNB	Česká národní banka
DLT	Distributed Ledger Technology
DORA	Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o digitální provozní odolnosti finančního sektoru a o změně nařízení (ES) č. 1060/2009, (EU) č. 648/2012, (EU) č. 600/2014 a (EU) č. 909/2014.
ESMA	European Securities and Market Authority
EBA	European Banking Authority
FCA	Financial Conduct Authority
FinCEN	Financial Crimes Enforcement Network
FTC	Federal Trade Commission
ICO	Initial Coin Offering
IRS	Internal Revenue Service
ITO	Initial Token Offering
Nařízení MiCA	Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o trzích s kryptoaktivy a o změně směrnice (EU) 2019/1937.
OCC	Comptroller of Currency
RAO	The Financial Services and Markets Act 2000 (Regulated Activities) Order 2001

SEC	Securities Exchange Commission
Směrnice MiFID II	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU ze dne 15. května 2014 o trzích finančních nástrojů a o změně směrnic 2002/92/ES a 2011/61/EU.
TGE	Togen Generation Events
Zákon o DPH	Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.
ZDP	Zákon č. 235/2004 Sb., o daních z příjmu.
ZKPT	Zákon č. 256/2004 Sb., podnikání na kapitálovém trhu.

Seznam použitých zdrojů

Seznam použité literatury

IRIS H.-Y, Chiu. *Regulating the Crypto Economy*. London: Hart Publishing, 2021, 348 s. ISBN 978-1509935741.

KARFÍKOVÁ, Marie et al. *Finanční právo*. 6. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, 519 s. ISBN 978-7552-935-0.

KALISKÝ, Boris. *Bitcoin a ti druzí: Nepostradatelný průvodce světem kryptoměn*. Praha: IFP Publishing, 2018, 136 s. ISBN 978-80-87383-71-1.

LÁNSKÝ, Jan. *Kryptoměny*. Praha: C. H. Beck, 2018, 160 s. ISBN 978-80-7400-722-4.

NOVOTNÁ, Monika a Václav OLŠANSKÝ. *Zákon o dani z přidané hodnoty*. Praha: C. H. Beck, 2021, 811 s. ISBN 978-80-7400-826-9.

PELC, Vladimír. *Daně z příjmů*. Praha: C. H. Beck, 2021, 664 s. ISBN 978-80-7400-833-7.

STROUKAL, Dominik a Jan SKALICKÝ. *Bitcoin a jiné kryptopeníze budoucnosti*. 3., rozš. vyd. Praha: Grada, 2021, 294 s. ISBN 978-80-271-1043-8.

STROUKAL, Dominik. *Dark Web: Sex, drogy a bitcoiny*. Praha: Grada, 2020, 208 s. ISBN 978-80-271-2934-8.

VIGNA, Paul a Michael CASEY. *The Age Of Cryptocurrency: How Bitcoin and the Blockchain Are Challenging the Global Economic Order*. New York: Picador/St. Martin's Press, 2016. 455 s. ISBN 978-12-5008-155-1.

WATZKE, Richard. *Tokenizace*. Praha: XIXOIO, 2018. 125 s.

Seznam použitých internetových zdrojů

ASSAR, Sahel Ahyai. *Taxation of Cryptocurrencies—In Anticipation of the IRS's Call* [online]. Arlington: Bloomberg Tax and Accounting, 2019 [cit. 2022-10-18]. Dostupné z: <https://www.bipc.com/assets/PDFs/Taxation%20of%20Cryptocurrencies%20%E2%80%93%20In%20Anticipation%20of%20the%20IRS%20Call%20%E2%80%93%20Bloomberg%20Tax.pdf>

BAFIN. Initial Coin Offerings: Advisory letter on the classification of tokens as financial instruments. In: *Bafin.de* [online]. 28. 3. 2018 [cit. 2022-10-26]. Dostupné z: https://www.bafin.de/SharedDocs/Downloads/EN/Merkblatt/WA/dl_hinweisschreiben_einordnung_ICOs_en.html?nn=11089708

CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Overview of the Federal Tax System in 2022* [online]. Washington: Congressional Research Service, 2022 [cit. 2022-11-05]. Dostupné z: <https://sgp.fas.org/crs/misc/R45145.pdf>

DI MASCIO, Valerio. *Regulation of Crypto-Assets Under EU and US Securities Law* [online]. Milano: Università commerciale Luigi Bocconi, 2021 [cit. 2022-11-10]. Dostupné z: https://iris.unibocconi.it/retrieve/e31e10d4-658b-31fb-e053-1705fe0a5b99/Valerio_Di_Mascio_revised_thesis.pdf

ELLIOTT, J. Douglas a Larissa De LIMA. *Crypto-assets: Their Future and Regulation* [online]. New York: Oliver Wyman, 2018 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: https://www.atlantafed.org/-/media/documents/news/conferences/2018/1018-financial-stability-implications-of-new-technology/papers/elliott_crypto-assets.pdf

EUROPEAN BANKING AUTHORITY. *Report with advice for the European Commission* [online]. Paris: European Banking Authority, 2019 [cit. 2022-10-18]. Dostupné z: <https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/documents/10180/2545547/67493daa-85a8-4429-aa91-e9a5ed880684/EBA%20Report%20on%20crypto%20assets.pdf>

EUROPEAN COMMISSION. *Value Added Tax Committee (Article 398 Of Directive 2006/112/Ec) Working Paper No 983* [online]. Brusel: European Comission, 2019 [cit. 2022-10-20]. Dostupné z: <https://circabc.europa.eu/sd/a/8ded663d-0886-4d3a-b036-2d8c77e5d66a/WP%20983>

EVROPSKÁ KOMISE. Nařízení Evropského parlamentu a rady o trzích s kryptoaktivy a o změně směrnice (EU) 2019/1937. In: *Eur-lex.europa.eu* [online]. 24. 9. 2020 [cit. 2022-15-10]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020PC0593&from=CS>

FINANCIAL CONDUCT AUTHORITY. *Guidance on Cryptoassets* [online]. London: Financial Conduct Authority, 2019 [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <https://www.fca.org.uk/publication/policy/ps19-22.pdf>

GENERÁLNÍ FINANČNÍ ŘEDITELSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Informace Generálního finančního ředitelství k uplatňování DPH u poukazů* [online]. Praha: Generální finanční ředitelství, 2019 [cit. 2022-10-25]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-novinky/Informace-GFR-k-uplatnovani-DPH-u-poukazu-po-revizich-1-7-20.pdf>

GILLBRAND, Kirsten. *Návrh zákona Responsible Financial Innovation Act* [online]. Digital Asset Bill proposal, 2022 [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://www.gillibrand.senate.gov/imo/media/doc/Lummis-Gillibrand%20Responsible%20Financial%20Innovation%20Act%20%5BFinal%5D.pdf>

GOVERNMENT UK. Capital Gains Tax: what you pay it on, rates and allowances. *Gov.uk* [online]. © 2022a [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/capital-gains-tax/print>

GOVERNMENT UK. Corporation Tax rates and reliefs. *Gov.uk* [online]. © 2022b [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/corporation-tax-rates/allowances-and-reliefs>

GOVERNMENT UK. Income Tax rates and Personal Allowances. *Gov.uk* [online]. © 2022c [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/income-tax-rates>

GOVERNMENT UK. VAT rates. *Gov.uk* [online]. © 2022d [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/vat-rates>

GT ALERT. Token Issuers and Purchasers, Beware: The IRS May Tax Each Time Tokens are Used In: *Gtlaw.com* [online]. 28. 3. 2018 [cit. 2022-11-08]. Dostupné z: <https://www.gtlaw.com/en/insights/2018/3/token-issuers-and-purchasers-beware-the-irs-may-tax-each-time-tokens-are-used>

HINNMAN, William. Digital Asset Transactions: When Howey Met Gary (Plastic). In: *Sec.gov* [online]. 14. 6. 2018 [cit. 2022-11-10]. Dostupné z: <https://www.sec.gov/news/speech/speech-hinman-061418>

HM REVENUE & CUSTOMS. Guidance Pay Stamp Duty Reserve Tax. In: *Gov.uk* [online]. 16. 12. 2021 [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/guidance/pay-stamp-duty-reserve-tax>

HOBZA, Martin. ICO a tokeny optikou práva kapitálového trhu: mohou být tokeny investičními cennými papíry? In: *Advokatnidenik.cz* [online]. 26. 3. 2019 [cit. 2022-10-26]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2019/03/26/ico-a-tokeny-optikou-prava-kapitaloveho-trhu-mohou-byt-tokeny-investicnimi-cennymi-papiry/>

HOUSE OF COMMONS. An introduction to UK taxes. In: *Commonslibrary.parliament.uk* [online]. 29.11. 2021 [cit. 2020-10-28]. Dostupné z: <https://commonslibrary.parliament.uk/an-introduction-to-uk-taxes/>

INTERNAL REVENUE SERVICE. IRS provides tax inflation adjustments for tax year 2022. In: *Irs.gov* [online]. 10. 11. 2021 [cit. 2022-11-05]. Dostupné z: <https://www.irs.gov/newsroom/irs-provides-tax-inflation-adjustments-for-tax-year-2022>

INTERNAL REVENUE SERVICE. *Notice 2014-21* [online]. Washington: Internal Revenue Service, 2014 [cit. 2022-11-08]. Dostupné z: <https://www.irs.gov/pub/irs-drop/n-14-21.pdf>

INTERNAL REVENUE SERVICE. Topic No. 409 Capital Gains and Losses. *Iris.gov* [online]. © 2022 [cit. 2022-11-05]. Dostupné z: <https://www.irs.gov/taxtopics/tc409>

KBF. *Tax Classification Of Digital Transactions* [online]. Seattle: KBF Certified Public Accountants, 2021 [cit. 2022-11-08]. Dostupné z: https://kbfcpa.com/wp-content/uploads/2021/06/Whitepaper_Tax_Classification-part1-REV.pdf

KPMG. United States - Indirect Tax Guide. *Home.kpmg* [online]. Amstelveen: KPMG, 2022 [cit. 2022-11-07]. Dostupné z: <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2018/10/united-states-indirect-tax-guide.html>

KUHN, R., D. YAGA a J. VOAS. Rethinking Distributed Ledger Technology. *IEEE Computer* [online]. 2019, 52(2), 68–72 [cit. 2022-02-02]. ISSN 1558-0814. Dostupné z: <https://esrc.nist.gov/CSRC/media/Projects/enhanced-distributed-ledger-technology/documents/preprint-rethinking-dlt.pdf>

LAW COMMISSION UK. *Digital Assets: Consultation paper* [online]. London: Law COMMISSION UK, 2022 [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://s3-eu-west-2.amazonaws.com/lawcom-prod-storage-11jsxou24uy7q/uploads/2022/07/Digital-Assets-Consultation-Paper-Law-Commission-1.pdf>

LUX, Tobias a Vinzenz MATHYS. FINMA publishes ICO guidelines. In: *Finma.ch* [online]. 16. 2. 2018 [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: <https://www.finma.ch/en/news/2018/02/20180216-mm-ico-wegleitung/>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Veřejná konzultace – Blockchain, virtuální měny a aktiva. *Mfcr.cz* [online]. 3. 1. 2019 [cit. 2022-10-26]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/kapitalovy-trh/cenne-papiry/2018/verejna-konzultace-blockchain-virtualni-33613>

NAGARAJ, Kiran, HUNTER Constance a Judd CAPLAIN. *Institutionalization of cryptoassets* [online]. Amstelveen: KPMG Journal, 2018 [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/ky/pdf/2018/11/institutionalization-cryptoassets.pdf>

NAKAMOTO, Satoshi. *Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System* [online]. Bitcoin, 2008 [cit. 2020-04-25]. Dostupné z: <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>

POPE, Thomas a Tom WATERS. *A survey of the UK tax system* [online]. London: Institute for Fiscal Studies, 2016 [cit. 2020-10-28]. Dostupné z: https://ifs.org.uk/sites/default/files/output_urlfiles/bn09.pdf

SECURITIES AND EXCHANGE COMMISSION. SECURITIES EXCHANGE ACT OF 1934: Release No. 81207. In: *Sec.gov* [online]. 25. 7. 2017 [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://www.sec.gov/litigation/investreport/34-81207.pdf>

SHAKOW, J. David. *The Tax Treatment of Tokens: What Does It Betoken?* [online]. Philadelphia, University of Pennsylvania Carey Law School, 2017 [cit. 2022-11-10]. Dostupné z: https://scholarship.law.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2944&context=faculty_scholarship

SCHMIDT, Niklas et al. *Taxation of Crypto Assets* [online]. Alphen aan den Rijn: Wolters Kluwer, 2021 [cit. 2022-11-02]. ISBN 978-94-035-2350-7. Dostupné z: <https://www.gibsondunn.com/wp-content/uploads/2021/05/Fryer-English-United-Kingdom-Taxation-of-Crypto-Assets-Wolters-Kluwer-11-13-2020.pdf>

SRŠEŇ, Vladimír. Kryptoaktiva – nová zásadní regulace je na dohled. In: *Epravo.cz* [online]. 22. 10. 2021 [cit. 2022-10-27]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/kryptoaktiva-nova-zasadni-regulace-je-na-dohled-113735.html>

STEVES, Mitch. *Crypto Currency & Blockchain Technology: A Decentralized Future* [online]. Toronto: RBC Capital Markets, 2018 [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <https://ca.rbwealthmanagement.com/documents/77054/77074/Crypto+Currency+%2526++Blockchain+Technology+-+A+Decentralized+Future+RBC+Capital+Markets+Jan+2018.pdf/594fcb18-1b28-48c1-920f-74938c59cc90>

TANG, Nicolas. Ethereum's ERC-20 Tokens – All You Need to Know. In: *Phemex.com* [online]. 21. 4. 2021 [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: <https://phemex.com/academy/erc20-token-ethereum>

THE EUROPEAN SECURITIES AND MARKETS AUTHORITY. *Advice: Initial Coin Offerings and Crypto-Assets* [online]. Paris: The European Securities and Markets Authority, 2019 [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-157-1391_crypto_advice.pdf

TOKEN ALLIANCE. *Understanding-Digital-Tokens* [online]. Washington, D.C.: Chamber of Digital Commerce, 2018 [cit. 2022-10-18]. Dostupné z: <https://lowellmilkeninstitute.law.ucla.edu/wp-content/uploads/2018/08/Understanding-Digital-Tokens.pdf>

VALENTINE, Sara. Corporate law 101s: capital contributions into UK companies. In: *Osborneclasse.com* [online]. 24. 3. 2017 [cit. 2022-11-01]. Dostupné z: <https://www.osborneclarke.com/insights/corporate-law-101s-capital-contributions-into-uk-companies>

Seznam použitých právních předpisů

Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

Zákon č. 235/2004 Sb., o daních z příjmu.

Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí.

Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční.

Zákon č 187/2016 Sb., o dani z hazardních her.

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů.

Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů.

Zákon č. 256/2004 Sb., podnikání na kapitálovém trhu.

Evropská unie

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU ze dne 15. května 2014 o trzích finančních nástrojů a o změně směrnic 2002/92/ES a 2011/61/EU.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/110/ES ze dne 16. září 2009 o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz, o jejím výkonu a o obezřetnostním dohledu nad touto činností, o změně směrnic 2005/60/ES a 2006/48/ES a o zrušení směrnice 2000/46/ES.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/49/EU ze dne 16. dubna 2014 o systémech pojištění vkladů.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/2402 ze dne 12. prosince 2017, kterým se stanoví obecný rámec pro sekuritizaci a vytváří se zvláštní rámec pro jednoduchou, transparentní a standardizovanou sekuritizaci a kterým se mění směrnice 2009/65/ES, 2009/138/ES, 2011/61/EU a nařízení (ES) č. 1060/2009 a (EU) č. 648/2012.

Směrnice Rady (EU) 2016/1065 ze dne 27. června 2016, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o zacházení s poukazy.

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o trzích s kryptoaktivy a o změně směrnice (EU) 2019/1937.

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o digitální provozní odolnosti finančního sektoru a o změně nařízení (ES) č. 1060/2009, (EU) č. 648/2012, (EU) č. 600/2014 a (EU) č. 909/2014.

Velká Británie

Corporation tax Act 2009.

Finance Act 1999.

Finance Act 2003.

Finance Act 2022.

Financial Services and Markets Act 2000.

Income Tax Act (Earnings and Pensions) 2003.

Income Tax Act (Trading and Other Income) 2005.

Income Tax Act 2007.

Taxation of Chargeable Gains Act z roku 1992.

The Electronic Money Regulations 2011.

The Financial Services and Markets Act 2000 (Regulated Activities) Order 2001.

The Value Added Tax Act 1994.

Spojené státy americké

An act to amend title 8 of the Delaware Code relating to the general Corporation Law ze dne 1.8.2018.

California Revenue and Taxation Code 2019.

Commodity Exchange Act z roku 1936.

Internal Revenue Code 1986.

Securities Act z roku 1933.

Seznam použité judikatury

SEC v. W. J. Howey Co., 328 U.S. 293 (1946).

Abstrakt v českém jazyce

Cílem této diplomové práce je poskytnout ucelený přehled daňových povinností souvisejících s procesem tokenizace za použití Distributed Ledger Technology z pohledu české právní úpravy, analyzovat problematické oblasti platné daňové legislativy a navrhnout, jak by případně měla daňová legislativa k tokenizaci přistupovat. Tato diplomová práce si dále klade za cíl poskytnout komparativní náhled na zdaňování procesu tokenizace ve vybraných státech světa a zhodnotit tak rozdílné daňové povinnosti z pohledu daňového subjektu.

V první části práce jsou nejprve stručně představeny kryptoaktiva a je zde rovněž popsána jejich právní povaha. Dále je v této části rozebráno vymezení kryptoaktiv vůči kryptoměnám a definice pojmu token. Druhá část je zaměřena na bližší analýzu procesu tokenizace a z ní vzešlých tokenů. Pozornost je soustředěna především na klasifikaci tokenů a komparaci rozdílných přístupů ke klasifikaci ze strany odlišných jurisdikcí. Dle účelu tokenizace jsou vydány tokeny různé právní povahy s odlišnými daňovými povinnostmi, je tedy stěžejní si možné druhy vydaných tokenů definovat a stanovit jejich právní vymezení.

Třetí část poskytuje analýzu daňových povinností dopadajících na vydavatele tokenů z pohledu české právní úpravy a také nastínění problematických otázek, které v rámci zdanění tokenizace vznikají. Čtvrtá a pátá část se zabývají přístupem ke zdanění tokenizace ze strany zahraničních právních úprav. Přístup k tokenizaci z hlediska právní úpravy Spojeného království je rozebrán v části čtvrté a přístup k tokenizaci z hlediska právní úpravy Spojených států amerických je rozebrán v části páté.

Závěrečná část obsahuje komparaci rozdílných přístupů a předestírá, jaké změny by bylo vhodné učinit pro nastolení efektivnějšího, ale pro vydavatele tokenů zároveň lépe předvídatelného daňového režimu.

Klíčová slova: tokenizace; kryptoaktiva; daňový režim; utility token; security token

Abstract in English

The aim of this thesis is to provide a comprehensive overview of tax obligations related to the tokenization process using Distributed Ledger Technology from the perspective of Czech law, analyze problematic areas of applicable tax legislation and suggest potential changes of current tax law. This diploma thesis also aims to provide a comparative view of the taxation of the tokenization process in selected countries of the world and thus evaluate the different tax obligations from the perspective of the tax subject.

The first part of the thesis first briefly introduces cryptoactive assets and then describes their legal nature. Furthermore, this section discusses the definition of cryptoassets in relation to cryptocurrencies and the definition of the term token. The second part is focused on a closer analysis of the tokenization process and the tokens resulting from it. The focus is mainly on the classification of tokens and the comparison of different approaches to classification by different jurisdictions. Depending on the purpose of tokenization, tokens of different legal nature with different tax obligations are issued, therefore it is crucial to define the types of issued tokens and determine their legal definition.

The third part provides an analysis of tax obligations affecting token issuers from the perspective of Czech law and also outlines the problematic areas that arise in the taxation of tokenization. The fourth and fifth parts deal with the approach to tokenization taxation by foreign legislation. The UK regulatory approach to tokenization is discussed in part four and the US regulatory approach to tokenization is discussed in part five.

The final part evaluates foreign tax regimes in comparison with the Czech one and proposes what changes should be made to establish a more efficient, but at the same time better predictable tax regime for token issuers.

Key words: tokenization; cryptoassets; tax regime; utility token; security token